

Agosker: meseórája. zés, időjárásjelentes, hangverseny. Fran- szvit. Schipa-Rose- stüll. Bakatnikow. arschenska — népdal. noi-Ostrow. Ponce: t: Hark! Hark! The taendchen. Kreisler: schesnokoiff: O Isten, let. Verdi: Trubadur- er: A próféta — ária sé — népdal. Herbert Borganoff: Zigeuner- vich Geza előadása: szar Elemér dr. egye- előadása: „Képek a multjából” — báró Nyegre Rózi közre- Krudy Andor cím- versenye. Leonca- egyveleg. Magyar a kihallik. Daruma- ilyen kicsi vagyok. et dal „A bolygó gö- lo: Bulldogálnak le- Késő ősszel. Bertha a tan. Magyar da- Késmark felett. Ha- sugok magának. 7: felolvasása: „Szati- A m. kít. Operaház itése Verdi: „Alarcos 30: Puntos időjelzés, irek. Majd Farkas karának hangverse- vevézből.

A zenész c. operája. gverseny. Arzon: Saint-Saens: Cselló y. Franek: A-dur szo- tannicus — nyitány. IX. szimfóniája gra- 1.30: Beethoven-zene. nyitány. D-rud hege- — nyitány. pszerű hangverseny. művészno közremü- Lalo. Goldmark, Csaj ános művei. er: VII. szimfóniája. imfónikus hangver- r-ünnep. 21.40: Bütt- ngoraszonáták. Hangverseny. Beetho ány. Brahms: Zene-

20.15: Filharmonikus vendoline — nyitány k és fuga régi stílus- mára. Lalo: Spanyol : Baszk rapszódia. l szimfónia. 20.30: Szimfónikus art: Pásztorkirály — lberg — szvit. Haydn nekari verseny. Res- stenség. Sinigaglia — ostroma.

Értesítések

Egy hónap alatt meg- tanul magyar-német- román gyorsírni Eper- jes-utca 7. d. u. 4-ker.

KÜLÖNBEJÁRATU elegáns butorozott szoba fürdőszobahaz- nálattal a belvárosban kiadó. Cim a kiadóba.

SCHWARTZ IG- NÁCNÉ orth. kóser **VEGETARIUS ET- TERME** és tejcsarnoka Reg. Ferdinand (Wee- selényi-utca) 10. szá- alatt megnyit. Ugyan- ott naponta friss tehén és bivalytej, ugyasz- tén naponta frissen ké- szített tejszín, tejföl vaj és túró kapható. Csecsemőknek és be- tegeknek illandóan egy tehéntől fejt tej is kapható házhöz szál- litva is.

HEBRAISCH-rum. Kindergärtnerin mit Kenntniss der deutschen Sprache sucht Posten. Adr. Rosie Aszkenazy Siret, Bucovina.

ÓVA DÉKKÉPES volt vidéki kereske- dő raktárnoki vagy fel- ügyelői, esetleg más hasonló állást keres. „Megbizott” jellegre a kiadóba.

MAKULATURA pa- pír 5 kg.-ként is eladó az Uj Kelet kiadóban.

XIII évfolyam • szám 102/ 1930. május 9 Péntek 5690 év Ijar 10

Az Uj Kelet az egyetemes orléányi és női bizottság politikai naplapja.
Állami elnökviselet csak a női megjelölésével engedély- zett.
Állami elnökviselet csak a női megjelölésével engedély- zett.

Előfizetési árak:
Egy évre 1180 Lst
Félévre 600 „
Hogydóvra 320 „
Egy hónapra 110 „
Külföldi előfizetési árak:
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
tarifa szerint vétetnek fel.

Juga prefektus szerint „mindkét oldalt” felelősség terheli a borsai eseményekért

A két pap és az antiszemita diákvezér tovább szervezik az ellenállást a polyánai templomban

„Három héttel ezelőtt az antiszemita diákvezér egy borsai előadását néhány zsidó fiu az ablakon keresztül akarta meghallgatni, a parasztok elkergették a zsidó fiukat, eközben betörték az ablakok, amit a parasztok provokációnak fogtak fel

Sighetul-Marmatiu-Máramarosziget, május 8. (Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Nem tudjuk megállapítani, vajjon a máramarosi hatóságok tehetetlenek-e, vagy rosszakaratuk? Vajjon hozzá nem értésük miatt nem tudnak cselekedni, vagy pedig egyszerűen nem akarnak fellépni az antiszemita terrortámadás ellen? A szomorú tény az, hogy bár már vasárnap óta dúhög Borsán az antiszemita terror, a hatóságok annak megfékezésére egyetlen komoly lépést sem tettek és azok az intézkedések, amelyeket eddig foganatosítottak, tragikomikumba fulltak.

Tovább folyik Borsán az uszítás
Tegnap számunkban részletesen beszámoltunk arról a szégyenletes tévovázásról, amelyet a máramarosszigeti hatóságok Borsán tanúsítottak s amelynek a következménye a főügyész tegnap Borsán letartóztatott agitátor azonban nem tartotta magára nézve kötelezőnek a főügyész végzését és tovább is ott maradt Borsán uszítani a parasztokat. A prefektus és a főügyész nemcsak, hogy nem tudták rábírní a parasztokat arra, hogy a polyánai templomban elbarrikádozott papot és diákvezért kiadják, hanem — hogy, amint ők mondják a kedélyeket megnyugtassák — a már korábban őrizetbe vett Dumitrescu görögkeleti lelkészt szabadonbocsátották.

A prefektus és a főügyész eredménytelenül tértek haza Szigetre

A helyzet mára még súlyosbodott. Juga máramarosi prefektus és Chindris főügyész ma anélkül, hogy valamit is végeztek volna, Borsáról hazaérkeztek Máramaroszigetre. Borsán megnyugtatták a zsidókat, hogy rövidesen erősebb karhatalmat fognak küldeni s a zsidók most várják vajjon komolyan veszik-e ígértüket a hatóságok. Az izgalom Borsán és környékén óráról-órára nő, amiben nagy része van a hatóságok tévovázásának. A polyánai templom egy megerősített várhoz hasonlít. Nemzeti színű zászlókkal van fellebörgözve és a környékről egyre özönlenek a templom köré a parasztok, akik — ugylátszik — vakon követik a két pap és a diákvezér utasításait. A két pap és Danilo Constantin háborítatlanul végzi tovább agitációját. Ma már mintegy 2000 parasz- gyűlt össze a templom köré s karhata- lomnak se híre, se hamca. A borsai zsi- dóság körében leirhatatlan az izgalom. Nem tudják mire vélni a hatóságok mag- gatartását és attól tartanak, hogy a ha- tóságok érthetetlen politikája miatt az antiszemita terrortámadás még jobban vé- szemet fognak kapni.
Az Uj Kelet kiküldött munkatársa ma délelőtt felkereste Juga prefektust, aki-

től nyilatkozatot kért a borsai esemé- nyekről. Juga prefektus nyilatkozatá- ban hangsúlyozta, hogy a maga részé- ről garantálja a rend és a nyugalom helyreállítását, kijelentette, hogy kato-

Borsán is a zsidók provokáltak?

A prefektus kijelentette munkatár- stunknak, hogy mindkét oldalt egyfor- máan terheli a felelősség.

Amikor munkatársunk esodálkozva kérdezte meg a prefektustól, hogy a zsi- dó lakosságot milyen felelősség terheli a borsai eseményekért, a prefektus olyan választ adott, amely enyhén szólva esodá- latos.

— Amikor három héttel ezelőtt — mondta Juga prefektus — Constantin Danilo Borsán, az iskolában előadást tartott, néhány zsidó fiu az ablakon ke- resztül hallgatni akarta az előadást, mire a parasztok elkergették őket. Eköz- ben az iskola ablakai betörték, amit a parasztok a zsidók részéről provokáció- nak fogtak fel.

Az egész máramarosi esetben talán a legmegdöbbentőbb ez a kijelentés. A ha- tóságok, ahelyett, hogy már három hét- tel ezelőtt rátették volna Danilo Constantinra kezüket, aki szakadatlan an- tiszemita uszítással foglalkozott, most utólag megelégszenek annak a megál- lapításával, hogy a vasárnapi esemé- nyek előidézésében része van annak is, hogy három héttel ezelőtt néhány zsidó fiu elkergetése közben az iskola ablakai betörték és a parasztok ezt provokáció- nak fogták fel.

Elméleti letartóztatás

A prefektus végül kijelentette munka- társunknak, hogy elrendelte úgy a diák- vezérnek, mint a két papnak a letartóz- tatását.

Ez a kijelentés azonban kevésbé al- kalmas arra, hogy a zsidóságot meg- nyugtassa, hiszen a letartóztatás eddig a pillanatig csak elvben történt meg, hiszen úgy Danilo Constantin, mint a két pap, Dumitrescu Jon és Berinde Andrei nemcsak, hogy szabadlábon van- nak, de a borsai 14 esendőr szemelattára szervezik a polyánai templomban az el- lenállást.

nai erősítést fog küldeni Borsára. Nyi- latkozatának további részében azonban olyan kijelentéseket tett, amelyek min- denképen ellentétben állanak ünnepe- lyes ígéréteivel.

Munteanu máramarosszigeti görögke-leti esperes tegnap kiment Borsára és utja előtt olyan kijelentést tett, hogy felelősséget vállal azért, hogy Borsán az agitáció meg fog szünni. A görög- keleti esperes azonban, mintán Borsán a két papot és az antiszemita diákve- zérrel tárgyalt, kijelentette a borsai zsi- dóknak, hogy már nem vállal felelőssé- get a rendért. Mintán az esperes a templomot elhagyta, az antiszemita ve- zérek újból félreverték a harangokat, új parasztömegeket esodítottak a polyánai templom köré.

Munkatársunk ma délelőtt felkereste Máramaroszigeten a Borsáról hazaérke- zett Chindris dr., törvénytudó főügyészt akitől nyilatkozatot kért arra vonatko- zólag, hogy miért csak elvben történt meg az antiszemita vezérek letartózta- tása. A főügyész azonban a legmervebb- ben elárkózott a nyilatkozattétel elől, kijelentve, hogy nem ad semmilyen nyi- latkozatot, mert nem kötelessége rendel- kézésére állni a sajtónak.

A főügyész lakonikus kijelentése egy- általában nem alkalmas arra, hogy a kedélyeket megnyugtassa, holott az iz- galmak között élő máramarosi zsidóság- nak most éppen megnyugtásra volna szüksége. A hatóságok eddigi szereplése csak rontott a helyzeten és a rendet ma már kétszeresen nehéz helyreállítani.

A máramarosi hatóságok, amelyek ma már megkapták a kolozsvári tartomá- nyi igazgatóság és a bukaresti belügy- minisztérium távirati utasításait, sür- gösen közbe kell lépjenek, hogy az an- tiszemita agitáció további elharapódzá- sát megakadályozzák és a rendet min- denáron biztosítsák.

A rendet azonban nem azzal lehet biz- tosítani, hogy a prefektus karhatalmat ígér, hanem azzal, hogy a karhatalom ki is vonul Borsára, mert 14 esendőre nem lehet a jelenkörülmények között bizni 2500 zsidó biztonságát.

Két királyi sors

Amióta a diktatura megbukott Spanyolországban s a szenvedélyek kirob- banásának szabad útja van, azóta a Bourbonok, illetőleg a Habsburgok ké- sői utódja: Alfonz király trónja alatt megingott a föld. A köztársasági prop- aganda olyan bátor és elszánt mérete- ket ölt, hogy maga a spanyol király is beismeri: a trón helyzete megingott Spanyolországban.

Unamuno, a salamoncai egyetem világhírű professzora egész nyílt király- ságellenes propagandát üz s fennen hirdeti, hogy Alfonznak, a zsarnoknak távoznia kell Spanyolország trónjáról. S valóban: Spanyolországban olyan fe- szült a helyzet, hogy a hivatalos hata- lom ellenállása teljesen meddőnek lát- szik a köztársasági propagandával szem- ben. A jelek szerint Európában rövide- sen ismét egy új köztársaság születik, még pedig egy olyan országban, ahol talán legmélyebb tradíciója van a mo- narchiának.

Macchiavelli, aki érdekes könyvet írt a fejedelmek kötelességéről, a maga kö- zépkori gondolkodásával azt a tételt ál- litotta fel, hogy az uralkodónak a maga személyes érdekei megóvása céljából joga van hozzányulni minden megenge- dett és meg nem engedett eszközhöz. Al- fonz király ennek a macchiavellizmus- nak gondolatköreiből fakadó elvekkel próbálta kormányozni Spanyolország népét, mely az utóbbi évtizedekben őri- ási utat tett meg az öntudat és a népi demokrácia felé. Megengedett és főleg meg nem engedett eszközökkel próbálta Spanyolország királya elgáncsolni egy egész hatalmas ország érdekeit s ha most ezek az eszközök visszaszűntek: csak a sors és a kiprovokált vég- zet teljeseedik be rajta.

Mindenesetre történelmi szempontból is rendkívül érdekes ezzel szemben arra rámutatni, hogy míg az angol befolyás alatt álló Spanyolország közvéleménye a legelősebben fordul szembe a királyi hatalommal, addig a szocialista, kor- mányzás alatt álló Angliában: magának az antimonarchikus szellemű kormány- nak a feje mond elismerő, meleg szava- kat V. György királyról, aki immár husz éve áll az angol világbirodalom élén s aki édes unokaöccse a meggyil- kolt orosz cárnak. Spanyolországban a radikális polgári pártok és a szocialis- ták a leghalálosabb ellenfelei a király- ságnak, ezzel szemben Angliában a szoci- alisták azok, akik a királyság intéz- ményében egyáltalában nem látják a haladás veszedelmét, mert úgy a király- ság intézménye, mint maga a király csak szimbólum, amely feltétlenül meg- hajlik a nép szuverenitása s a nép ér- dekei előtt.

A két királyi sors ellentétessége min- denesetre egyik legérdekesebb történel- mi szimptomája korunknak, amelyen érdemes elgondolkodni.

Egyfelől adva van egy király, aki nem zétét csak eszközül használta fel, más- felől egy világbirodalom monarchikus ura, aki népének úgy és akként ura, hogy egyéni akaratát a népnek rendelte alá, sőt áldozta fel. Ez V. György angol király. A királyságok és királyok sem egyformák . . .

SELECT MOZGÓ
Mai kezdettel mutatja be a sze- zon legnagyobb sikertű filmét
A vasálarc
DUMAS SÁNDOR hasonnevű közismert regénye nyomán, melynek főszerepét a legkedveltebb művész
DOUGLAS FAIRBANKS
alakítja hallatlan sikerrel.
Monopol Regal-film

EDOUARD HERRIOT:

EURÓPA UTJA

„Az a nemzet, amelynek nincs szene vagy olaja, nem szabad többé...“

Milyen cél felé halad a civilizáció? A probléma, ha ebben a formában szövegezzük meg, természeténél fogva, szükségképpen bizonytalan. Egészen odáig megyek el, hogy kijelentem: nem hiszek azoknak a politikai vagy intellektuális értelmezéseknek realitásában, amelyekkel az események állandó fejlődését próbálják rögzíteni. Az európai civilizáció példának okáért állandóan külső befolyások hatása alatt áll, amelyek közül nagyon sok Amerikából érkezik és éppen ezért nem tekinthető elvont és elszigetelt egységnek. Állandó fejlődés stádiumában van. Egyes részét tudományos tények alakítják át és a jövőjéről senki sem nyilatkozhatik anélkül, hogy a proféta pózát ne vegye fel, amit pedig én elhárítok magamtól.

Európa és Amerika egymás ellen
Csak annyi látható, hogy a gazdasági problémák egyre nagyobb és nagyobb jelentőséget kapnak a tisztára intellektuális processzusok átalakításában is és nem maradnak meg azok között a keretek között — mint például a XVIII-ik században —, amelyek a logikai vagy morális rendből jó előre következnek. Például: egy nemzet szabadságát nem lehet többé polgárainak független akaratából származtatni, mert az a nemzet, amelynek nincs szene vagy olaja, nem szabad többé.

Az államférfi feladata tehát ma az, hogy a problémákat végtelenül komplikáltabb körülmények között szemlélje, mint ahogy azok a mult államférfiai előtt jelentkeztek. Speciális figyelmet kell szentelni azoknak a formuláknak, amelyeket az amerikai Egyesült Államok tettek le a világ asztalára s amelyek az európai viszonyoktól egészen eltérő feltételek között fejlődtek ki. Általánosságban azt mondhatjuk, hogy az európai civilizáció deduktív és okoskodóan épült fel, míg az inductív és megfigyelésen alapul.

Mély benyomást tett rám az az erőfeszítés, amellyel Európa legjobb elméi igyekeztek gazdasági magukat az óceán túlsó partjának módszereivel — s ezzel kapcsolatban az európai gondolatvilágnak általános ideák felé való állandó emelkedése. Semmi ok arra, hogy az amerikai civilizációt szembeállítsuk az európaival. A kulturák ellenértés irányú és kölcsönös hatása hosszú idő óta folyamatban van. Franciaországban, különösen az új generáció soraiban, nagyon sokan vannak, akik Amerikából az ottani gondolkodást átítatva tértek vissza. Amerikában viszont nagyon sok tudóst találhatni, akik az óvilág gondolatait szívták magukba. Általánosságban hasonlít az a folyamat ahhoz, ahogy angol gondolatok hatoltak be a francia lélekbe. A XVII. század végén és a XVIII. század elején sok angol ember jött Franciaországba és olyan gondolatokat hozott magával, amelyek teljesen ismeretlenek voltak nálunk és teljesen ismeretlenek francia földön. Voltaire meglátogatta Angliát és ez a látogatása egész jövőd munkásságát erősen befolyásolta. Ebben az időben kezdett francia földön népszerűsége vergődni Adam Smith híres könyve, a *Wealth of Nations*. Ez volt az enciklopedikus szellem kezdete.

Mit akar Amerika?
Az amerikaiakat nem szabad úgy tekinteni, mintha az európai kultúra ellenlábasai volnának. Ők is hozzáadják a kulturához a maguk részét, nyílt és befogadásra kész lelkek, amely szabad minden olyan előítéletől, amelyek nálunk még nagy szerepet játszanak. Az ő országukban például a vallásos szellem és különösen a vallási előítéletek nem játszanak olyan szerepet a politikai életben, mint nálunk és mondhatom: Amerika csak nyer ezzel.

Nyilvánvaló, hogy az emberiség fejlődésével kapcsolatban az anyagi jólétet nem szabad megvetni. A tudomány sok eredménye csak azáltal vált lehetségessé, hogy volt olyan segítség és voltak olyan eszközök, amelyeket csak gazdag közhatal bocsáthat nagy szellemek rendelkezésére. Washington városát még francia építész tervezte, de azóta az amerikaiak tömördek kitünő építész neveltek saját soraikban. Az amerikaiak élvezik gazdagságukat, de tudják és tudomásul veszik, hogy az bizonyos kötelezettségeket ró rájuk az emberiséggel és annak kulturájával szemben. Egy tipikus amerikai, Rockefeller volt az, aki másokkal együtt amerikai utam alkalmával 42 millió frankot adott át nekem — a párisi egyetem orvosi fakultása számára.

A gazdag és hatalmas Amerika nem elégszik meg többé anyagi jóléttel, hanem intellektuálisan akarja gazdagítani önmagát. Nem hiszem, hogy az az amerikai tendencia, amely Európa legjobb tudósait és művészeit igyekszik saját körébe vonni, kizárólag a szolgai utánzás hajlamából fakadna. Ez a módszer eredményezte, hogy olyan egyetemünk van, mint a Columbia, ahol a legmagasabbrendű szellemi munkát végzik. — New-Jerseyben például oly elsőrangú laboratóriumok vannak, ahol az egész emberiségre értékes kutatások folynak. És Amerika nem figyelmen kívül hagyja szemben, hogy kulturális téren minnk van nekünk, európaiaknak. Amikor Görögországban voltam, találkoztam egy amerikai expedícióval, amely ásatásokat folytatott és az óvilág multját kutatta.

Kölcsönös tanulás
Amerika sokat kapott tőlünk, európaiaktól, de nincs okunk panaszkodni. Mi is tanulunk tőlük. Valamennyien ismerjük azokat az ipari és más rendszereket, amelyek Amerikából származtak át hozzánk. Már mi sem elégszünk meg a régi európai módszerekkel és iparunk gyorsan tudomásul vette az Amerikából származó racionalizáló módszereket.

Ha megkérdoznénk, hogy Európa vagy Amerika adott-e a világnak több nagy szellemet, nem tudnék határozott választ adni. Ilyen szellemek bárhol teremhetnek és nem egyedül a gazdagság alkalmas a gényus kifejtésére. Pasteur és sok más nagy ember szegény volt.

Végeredményben hajlandó vagyok arra a következtetésre jutni, hogy az Európa és Amerika között fennálló gondolatkiesség állandó akciót és reakciót hoz létre s ez végül az egész világra érvényes új civilizáció-típust fog teremteni. Mindenesetre ebbe az irányba kell törekedni valamennyi elfogulatlan elmének, mindazoknak, akik minden egyéni vagy nemzeti kísérletezést az emberiség tapasztalataihoz tartozó részek tekintenek. Véleményem szerint olyan időszak felé közeledünk, amikor azok lesznek a nagy vezetőszellemek, akik legjobban ki tudják tanulmányozni a civilizáció egyre összetettebb elemeit, beleértve az anyagi elemeket is, akik különös figyelmet fognak szentelni az industrializálódás felé tartó, általános tendenciának és akik szintetikus uton az intellektuális aktivitás olyan típusát fogják maguk körül megteremteni, amely a világ minden nemzetének megfelel.

Vérfürdő egy kownói borbélyüzletben

Egymásután nyolc vendégnek vágta el a nyakát egy borbélysegéd

Varsó, május 8. Kownóban a város központjában lévő Central-fodrásüzletben borzaimas vérfürdőt rendezett egy elmebajos fodrászsegéd. Az üzletbe egy magasabbrangu katonatiszt lépett be, aki meg akart borotválkozni. A helyiségben csak egy segéd tartózkodott. Alig foglalt helyet a katonatiszt, amikor a segéd nyitott borotvával rávetette magát és el akarta metszeni a torkát. A tiszt nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem kirántotta revolverét és rálőtt a dühöngő fodrászsegédre. A golyó Makranicz Gregor 35 éves fodrászsegéd tüdejét járta át. A katonatiszt közben a fodrászterem egyik mellékhelyiségéből halk sóhajtást hallott. Segítségül hívott

néhány járőrelőt, akikkel együtt behatolt a mellékhelyiségbe. A belépők elé borzaimas látvány tárult. A helyiségben hét férfi hullaja feküdt, amelyeknek nyaka át volt vágva.

A nyolcadik áldozat, egy kereskedő, akiben még volt élet, elmondotta, hogy Makranicz, aki már hosszú évek óta van az üzletben alkalmazva, borotvával megsebesítette a nyakán, majd pedig a mellékhelyiségbe vonszolta. Amikor ismét magához tért, még öt másik beszapozott vendéget pillantott meg maga mellett, akiknek torkát átvágta a mérénlyő. Az eset a városban óriási reménylét keltett. Az áldozatok között van a litván Nemzeti Bank igazgatója is.

Szenzációhajhászból akart betörni egy olmtüzi bankba

Regényt akart írni szabadulása után a fiatal betörő — Csekkcsaólk 285.000 koronával károsították meg a Zivno-bank olmtüzi fiókját

Olmütz, május 8. A Zivnobank olmtüzi fiókjánál raffinált csalást követtek el, amely a bankot 285.000 korona erejéig károsította meg. Körülbelül három héttel ezelőtt egy 35 év körüli férfi jelent meg a Zivnobankban, aki a bank fiók igazgatójának, Dolezel József cégvezetőként mutatkozott be. Az állítólagos Dolezel kijelentette, hogy a Rohan és társa mezőgazdasági terményekkel kereskedő brünni cég megbízásából jön, amely a bankban folyószámlát akar magának nyittatni. Két nappal később

Brünnből telefonon hívták fel a bankot és a Rohan és társa cég képviselője közölte a bankkal, hogy a cég írásbélileg fogja diszpozíciót megtenni. A Zivnobank április 17-én levelet kapott a Rohan-cégtől, amelyben közlik, hogy a cég folyószámlát fog magának nyittatni, hogy olmtüzi képviselőjének, Dolezelnek a szükséges összegeket rendelkezésére bocsáthassa. Április 29-én értesítették a bankot, hogy a Rohan-cég a következő napokban 400.000 koronát, a budapesti központ pedig 150.000 pengőt

Lehuzóprés

Rézlénia

kerestetik sürgősen megvételre. Cim a kiadóban

fog átutalni. A Rohan-cég május 2-án felszólította a bankot, hogy e 400.000 koronás összegből 285.000 koronát fizessen ki Dolezelnek és 12.320 koronát a Liechtenstein-féle uradalom központi igazgatóságának. A bank még aznap megkapta a prágai postacekkhivatal folyószámla-kivonatát, amelyben 12 tétel, többek között egy 413.000 koronás tétel és egy 400.000 koronáról szóló befizetési lap szerepeltek. Dolezel fél 12 órákor jelent meg a bankban és átvette a 285.000 koronát. Röviddel Donezel távozása után megállapították a bankban, hogy a folyószámla-kivonatot meghamisították és pedig 431.817 koronára javították ki a 31.817 koronás tételt. A bank azonnal megtette a feljelentést, de a csalót nem sikerült eddig kinyomozni. A rendőri nyomozás csupán annyit állapított meg, hogy Rohan nevű cég nem létezik Brünnben. A hatóságok felleves szerint a csalónak a prágai postacekkhivatalnál van bűntársa. A nyomozást Brünnben, Prágában és Olmützen folytatják.

Olmütz, május 8. A rendőrség letartóztatta Fica Bohumil 18 éves fiatal embert, aki több társával együtt ki akarta rabolni a Cseh Unióbank olmtüzi fiókját. A rendőrség névtelen levél útján értesült a tervről és idejében megakadályozta a rablótámadást. Fica beismerte, hogy több társával együtt tényes nappal be akart hatolni a bankba, le akarta lőni a bankhivatlnokokat és ki akarta rabolni a pénztárt. A fiatal ember a tette nem pénzvágtyból, hanem szenzációhajhászás céljából akarta elkövetni. A büntetés kitétele után, a mely fiatal korára való tekintettel nem lehetett volna magas, regényt akart írni és így híres emberré akart lenni.

Az oroszországi jiddis iskolákban bevezetik a latin írásjegyeket

Berlin, május 8. Moszkvából érkező jelentések szerint az elmúlt napokban a jiddis kulturamunkások konferenciát tartottak, amelyen Kamenstein, az ukrán jiddis kulturegyesület nevében javasolta, hogy a jiddis írás héber betűit cseréljék fel latin betűkre és ezt haldéktalanul vezessék be az összes jiddis iskolákba. A konferencia ezt a javaslatot egyhangulag elfogadta és úgy határozott, hogy felkéri a központi ortográfia bizottságot a határozat végrehajtására. A jiddis sajtót pedig felhívják, hogy a latin abécé bevezetésének problémáját tegye nyilvános megvitatás tárgyává.

Az ukrán jiddis kulturamunkásoknak egy régebbi határozatból kifolyólag jiddis írók meglátogatták az egyes gyári munkások kulturegyesületeit és itt felvilágosított előadásokat tartottak a jiddis irodalomról.

A Charkowban megjelenő „Stern“ c. újság közli, hogy Ukrajnában a jiddis tannyelvű szovjet-iskolákban 90 ezer zsidó tanuló, vagyis 52 százaléka a tanulóképes zsidó gyermekeknek. A nagyszámú elemi és középiskolán kívül, ahol jiddis a tannyelv, számos pedagógiai főiskola is működik a szovjetunió különböző területein. Ukrajnában körülbelül száz jiddis nyelvű technikai szakiskola működik.

BÁRHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

„HELICON“

Iparművészeti műterem
Oradea, Str. Rimanócy 4

Készít vizontaladók részére: iparművészi művirágokat, selyemsálakat és selyemkendőt, Divatos géphímzést és bundabéléseket, szücsök és konfekciók részére.

Kérjen árajánlatot!

Beküldött anyagok batkolását vállaljuk!!

A tárgufszemita

első

Bucuresti-Buk
mara mai ülés volt a hangulat. bevonulását a k szor, akinek ma dalták. Minthog terpellációja szerendjen, a képv meglettek, a tri diákokkal, akik vezérük parlam fesszornak a k sít hívős esend többségi képvis teikben az antisz maskodnak. A kok tetszésnyil nyos nevetéssel Lucian képvisel ügyminiszternel díjpenztárnál n ver elintéztelen tert interpellal, cialista lap r ügyeben.

Ezután Rasca fel a tribünre, a dr. Mironescu

Fischer

Ezután általi dr. Fischer Józ a mármárosi es a kamarát. Fi dotta, hogy M kezetre és faj évszázadokon egyetértésben megértésnek az forma sors jut roshan a zsidó egyaránt. Az a a tiz éves elh ka, amely ne lakosság szűks nyomorba dön manokat és zsi nagyobb része Hiába hívták lők a kormány a bukovinai kívül semmily történt Márm

Fischer Józ hogy megvadt a mármárosi egyes község agitációba k zsidók ellen a Egy jasi di helybeli lelke Borsán. Felső atmoszférát lyos kilengés

— Nem vo Fischer Józ a felelősség cíoim ugy sz passziv mód belügyminisz mármárosi e a szükséges ganatositani, szától teszem ciot jelentek Cuza közbe — Várjuk

Fischer Jo ghelescu bel a választ. A lentette, ho hoz eddig n talos jelenté gősen inform mására hoz a Viitorul nála, hogy amiből ő az

A târgu-frumosi és mármarososi antiszemita botrányok a kamara előtt

Rascanu és Fischer József erélyesen tiltakozik az antiszemita izgatás ellen

Cuza bevonult a kamarába, de első szereplése fiaskóval végződött

Rascanu és Fischer József interpellációja barátságosan atmoszférát teremtett Cuzával szemben, aki állandó gunyos derűtség és bosszankodó közbeszólások közepette bizonyítgatta, hogy a zsidók provokálták az antiszemitákat Târgu-Frumosban

Bucuresti-Bukarest, május 8. A kamara mai ülésén szokatlanul izgatott volt a hangulat. Ma tartotta ünnepélyes bevonulását a kamarába Cuza professzor, akinek mandátumát tegnap validálták. Minthogy Cuza professzor interpellációja szerepelt a mai ülés napirendjén, a képviselői padosorok sűrűn megtelek, a tribünök zsúfolva voltak diákokkal, akik eljöttek meghallgatni vezérük parlamenti debütjét. Cuza professzornak a kamarába való bevonulását hívós esendő fogadta, csak néhány többségi képviselő tapsolt, akik kerületekben az antiszemita szavazatokra támaszkodnak. Az antiszemita mamelek tetszésnyilvánítását a többség gunyos nevetéssel fogadta. Napirend előtt Lucian képviselő bejelentette a pénzügyminiszternek, hogy a központi nyugdíjpénztárnál mintegy 4500 kérvény hever elintézetlenül. Majd a belügyminisztert interpellálja meg egy berlini szociálista lap romániai kiutasításának ügyében.

Ezután Rascanu jásii professzor lép fel a tribünre, aki úgy a saját, valamint dr. Mironescu és dr. Buleu jásii pro-

fesszor nevében interpellációt terjeszt a belügyminiszter elé.

Rascanu professzor vádbeszéde Cuza ellen

— A liberális párt machinációi révén — mondotta Rascanu professzor — és annak a mentalitásnak támogatásával, amely megfertőzi oly sok ember gondolkodását, Cuza elérte, hogy képviselővé választották meg Roman-megyében. Ezt a választási sikert azzal koronázta meg, hogy a választásról való hazatéréseben a kíséretében lévő Târgu-Frumos városkában megtámadták a zsidókat. A liberális és averseanus kormányok idejéből ismert módszerekkel egy ugynevezett diákesoport támadt rá a békés lakosságra, két hetven évnel idősebb agastyánt véresre vertek, kövekkel és botokkal bezúzták a zsidók ablakait, miközben több zsidó járókelőt megsebesítettek.

A végén még zsidókat zártak le

— A zsidó lakosságot — folytatta Rascanu professzor — pánifellelem fogta el. Bezárták üzleteiket, abbahagyták

munkáikat és igyekeztek megvédeni testi épségüket és vagyonbiztonságukat. Az antiszemita verekedők erre futásban kerestek menedéket, Jasiba futottak, ahol agitációt kezdtek a diákok között. A verekedők az egész uton, Romantól Jasiig szakadatlanul verték a zsidókat. A dolog vége pedig az lett, hogy az ugyészeg letartóztatott kilenc zsidó fiatalembert, vagyis még az antiszemita támadók álltak az erdő felől.

Rascanu végül ama gyanújának adott kifejezést, hogy egyes bírak antiszemita meggyőződésüktől engedik magukat befolyásolni és éppen ezért az igazságügyminisztert arra kérte, folytasson le szigorú vizsgálatot a lehető legsürgősebben, nehogy ártatlanok szenvedjenek. Beszédének végén Rascanu felhívta a belügyminiszter figyelmét, hogy ő már decemberben figyelmeztette a kormányt arra, hogy az antiszemita agitáció súlyos következményekkel fog járni, ezt a bejelentését azonban a belügyminiszter válasz nélkül hagyta. Most újból csak azt mondhatja, ha idejében meg nem felel az agitációnak, hogy súlyos bünt követ el a kormány.

Fischer József interpellációja a mármarososi antiszemita terrorról

hogy a liberálisok előre informálva voltak a mármarososi eseményekről. Kijelenti, hogy a vizsgálatot a legerélyesebben fogja lefolytatni és a legsúlyosabb szankciókat fogja alkalmazni, mert a kormány nemcsak hogy nem akarja bátorítani az antiszemita mozgalmat, de az ellen a legszigorúbb eszközökkel fog fellépni.

Lázár Ilés: Nem a mármarosiak csinálják az agitációt, hanem más vidékről jött liberális zsoldban álló ágensek.

Rang képviselő Cuzát támadja

Ezután Rang jásii nemzeti paraszt-párti képviselő emelkedik szólasra, aki-

nek antiszemita érzelmei közismertek. Kéri a belügyminisztert, bocsássa rendelkezésre a târgu-frumosi aktákat és utasítsa a rendőrséget és esendőrséget, hogy vegyék elejét a zsidók provokációinak. Utasítsák a főügyészt arra, hogy a kilenc zsidót, akik verekedtek, tartásuk őrizetben. Ezután bejelenti, hogy egyebekben csatlakozik Rascanu interpellációjához.

Cuza: Én is.

Rascanu (Rang felé kiáltva): Csak nem hiszi, hogy tényleg a zsidók bűnösök?

Rang: Mig eljárás van ellenük, bizonyára bűnösök.

Cuza és Fagure éles szócsatája

Rascanu és Rang szócsatája közben Cuza rendkívül idegesen viselkedett, többször felfutott az elnöklő Andrei professzorhoz, akitől kérte, hogy engedje már elmondani az interpellációját. Minthogy Cuza interpellációját megelőzte Rascanu és Fischer József dr. interpellációja és a két interpelláció a képviselőkre rendkívül jó hatást tett, a kamara többsége rendkívül barátságosan fogadta Cuza professzort, aki e kedvezőtlen fogadtatás hatása alatt hosszú polémiákat rögtönzött. Cuza professzor ugyancsak a târgu-frumosi inzultusokról beszélt, de természetesen egészen mást mondott, mint Rascanu.

Sértés-e a „jidan“ kifejezés?

Először Rascanuvall polemizált. — Ön olyan dolgokról beszél — kezdte szavait Cuza professzor — amiről nem tudhat, hiszen nem volt ott. Önt természetesen csak a târgu-frumosi jidának helyzete érdekli.

Fagure képviselő izgatottan közbekiált: Elnök ur kérem...

Cuza: Nem engedem meg, hogy félbeszakítson.

Fagure: De én házszabály-ügyben akarok beszélni.

Cuza: Akármikor beszélhet itt, de ha én beszélek, akkor önnek hallgatnia kell. Majd megkapja a feleletet ezért a szemtelenségért.

Jód, Borsa, Felsővisó

Fischer József dr. ezután rátér arra, hogy megvadult antiszemita agitátorok a mármarosai nyomorra spekulálva, egyes községekben skrupulus nélküli agitációkba kezdtek és a lakosságot a zsidók ellen atrocitásokba ugratták be. Egy jásii diák, Danilo Constantin, a helybeli lelkesek segítségével Jódon, Borsán, Felsővisón és Középvíson olyan atmoszférát teremtettek, amelyek súlyos kilengésekre vezettek.

— Nem volt alkalmam — mondotta Fischer József — megállapítani, hogy a felelősség kit terhel, magáninformációim úgy szólnak, hogy a hatóságok passzív módon viselkedtek. Kérdem a belügyminisztert, van-e tudomása a mármarosai eseményekről és hajlandó-e a szükséges intézkedéseket azonnal foganatosítani. A belügyminiszter válaszából teszem függővé, hogy interpellációt jelentek-e be ebben az ügyben.

Cuza közbekiált: — Várjuk az interpellációt!

Angheliescu alminiszter szigorú retorziókat ígér

Fischer József dr. bejelentésére Angheliescu belügyi alminiszter adta meg a választ. A belügyi alminiszter kijelentette, hogy a belügyminisztériumhoz eddig még nem érkeztek be hivatalos jelentések, ő táviratilag kért sürgősen információkat. A kamara tudomására hozza, hogy délben 12 órakor a Viitorul szerkesztője érdeklődött nála, hogy mi történt Mármarosban, amiből ő azt a következtetést vonja le,

Sem orvosok, sem preparátum, hanem természetes Karibbeli Sprudelsó

Az őszes orvosok különösen tavasszal ajánlják a HÁZIKURÁKAT. Minden gyógyszerárban, drogeriában Lei 94 árban kapható. — Védjegyre ügyeljen.

Rascanu: Én is voltam. Cuza: Maga a zsidóit ment meglátogatni.

Cuza leteszi „dokumentumát“ a ház asztalára

Ezután Cuza leteszi a Ház asztalára „dokumentumát“, egy fényképet, amely a letartóztatott kilenc zsidót ábrázolja, akiknek fényképfelvétel előtt dorongokat nyomtak kezükbe a hatóságok.

— Bennünket ezek a banditák megtámadtak — mondja.

A többség gunyosan nevet, valaki közbekiált:

— Szegények!

Cuza: Nagyon különös, hogy Önök így viselkednek. Kérem a belügyminisztert, hogy sürgős vizsgálatot indítson. Rascanu és Fischer képviselők itt machinációjukkal atmoszférát teremtettek.

Egy hang a többségből: Most már nem akar interpellálni?

Andrei elnök: Térjen át a tárgyra.

Cuza: Miután most már a csend helyreállt, Izrael, amint az urak látták, felizgatta magát, a következő interpellációt terjeszttem a belügyminiszter elé és ezzel a híres fényképet leteszi a belügyminiszter elé.

— Hétfőn, május 6-án engem és a kíséretemben lévő diákokat megtámadtak.

Egy hang a többségből: Mit kerestek ott a diákok?

Cuza: Mint polgárok, ott voltak a választáson.

Egy hang: Mint választási ágensek.

Cuza: Diáknak talán nem szabad szavazni?

Egy hang: Iskolába menjenek.

Cuza: Megverték bennünket.

Újra gunyos nevetés támad. Többen közbekiáltanak:

— Szegények!

Cuza tovább folytatja:

„A zsidók támadtak...“

— A diákok fegyvertelenek voltak, a zsidók kövekkel és botokkal támadtak rájuk, a nemzeti zászlót eltörték, a diákoknak még az életük is veszélyben forgott. A város alprímárját, Camen Majsének hívják. Ez mindent megmagyaráz. Brutalizálnak bennünket a zsidók a saját földünkön, akiket a rabbi fanatizálnak kriminális tanításaikkal.

Fagure újból izgatott vitát kezd Cuzával és kéri az elnököt, ne engedje a zsidó vallást sértegetni, majd Cuza felé kiált:

— Maga nem is antiszemita, egész életében anarchista volt és ebben a szemlében nevel egy szerencsétlen nemzedéket.

Cuza: En büszke vagyok arra, hogy a zsidó uralommal szemben anarchista vagyok.

Andrei újra rendretasítja Cuzát, zaj támad, amelyben Cuza professzor utolsó szavait nem is hallani.

Jumanea szocialista képviselő szintén kéri a târgu-frumosi incidens doszárjait. Nevelésnek tartja a zsidók provokációjáról szóló vádat. Tíz év óta operálnak ezzel az ostrombasággal és mindig kiderül, hogy sohasem a zsidók provokáltak, hanem őket támadták meg. Ami Cuza személyét illeti, csodálkozik, hogy egy hetven éves ember, mint egy három éves gyerek, állandóan azt szajkózza: jidan, jidan.

Ezután a kamara áttér a napirendre. Mirescu szocialista vezér elmondja a munkanélküliség ügyében bejelentett interpellációját.

A szenátus ülése

A szenátusban Costachescu kultuszminiszter betérjeszti az építkezési törvényről szóló javaslatot, majd több lényegtelen hozzászólás után a szenátus ülése véget ért.

és

restetik sürgősen egvételeire. Cim a adóban

han cég május 2-án... 400.000... 85.000... 12.320... központi... bank még... postasekkhivatal... amelyben 12... 413.000... koronáról szóló... Dolezel fél 12... bankban és átvette... Donezel tá... pitották a bankban... kivonatot meghami... 1817 koronára javi... rónás tételt. A bank... feljelentést, de a... eddig kinyomozni... zás esupán annyit... Rohan nevű cég... A hatóságok fél... ónak a prágai posta... büntársa. A nyo... rában és Olmütz...

A rendőrség letar... 18 éves fiatal... társával együtt ki... Uniobank olmtüzi... névtelen levél ut... és idejekorán meg... otamadást. Fica be... társával együtt fé... t hatolni a bankba... ankhivatlukokat és... penztárt. A fiatal... pénzvagyból, hanem... céljából akarta el... s kitöltése után, a... való tekintettel nem... gas, regényt akart... berré akart lenni.

Szországi... kban beveze... irásjegyeket

Moszkvából érkező... elmúlt napokban a... sok konferenciát tar... amenstein, az ukrán... tek nevében javas... irás heber betűit... betűkre és ezt hala... be az összes jiddis... rencia ezt a javasla... ogadta és úgy hatá... a központi ortogra... tározat végrehajtá... tót pedig felhívják... bevezetésének prob... lánálva megvitatás...

kulturmunkásoknak... rozatból kifolyólag... gattak az egyes gyá... regyesületeit és itt... sokat tartottak a jid... megjelenő „Stern“ e... Ukrajnában a jiddis... iskolákban 90 ezer... 52 százaléka a tan... neknek. A nagy... piskolán kívül, ahol... számos pedagógiai... k a szovjetunió, kü... Ukrajnában körülbe... vü technikai szakis...

ELENT KÖNYVET AZ UJ KELET ABAN.

ICON

eti műterem... Rimanócy 4... rézéere: iparművészi... álakat és selyemken... ést és bundabéléseket... ekeciók részére. ... ajánlatot! ... atikolását vállaljuk!!

A kiseneyi hadbírótság megkezdte Tibacu és Caramanov kémkedési monstre-perének tárgyalását

A vádiratból kiderült, hogy mind a két kém a sziguranca szolgálatában állott korábban, Caramanov pedig eredetileg Wrangel seregében szolgált

Chisinea-Kisenev, május 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kiseneyi hadbírótság ma kezdte meg Constantín Tibacu és Caramanov Alexei kémkedési bűnyüének tárgyalását. A tárgyaláson először a vádirat felolvasására került a sor. A rendkívül érdekes vádirat többek között a következőket tartalmazza:

Caramanov kalandos életútja

Caramanov Alexei, aki a Wrangel tábornok ellenforradalmi hadseregében teljesített szolgálatot, a tábornok hadseregének szétverése után Törökországba, majd Bulgáriába szökött, ahonnan 1923-ban Romániába került és kérvényezte a román állampolgárságot. Ezután a Galagulea-féle kiseneyi eszékoldégyár szolgálatába lépett be, ahonnan 1926-ban lépett ki, amikor a beszarabiai sziguranca kiseneyi vezérinspektorátusánál nyert alkalmazást. Itt külföldi információk iroda titkári tisztjét töltötte be és ezen minőségében ő gyűjtötte össze az összes információkat, amelyeket az állam ágensei a Dnyeszter túlsó partjáról hoztak át. Ilyen körülmények között jól ismerte Románia kémjait, amit ő maga is bevallott.

Havi harminc dollár az árulásért

A szovjet egy Cerna nevű kémje utján ajánlatot tett Caramanovnak, hogy lépjen be a szovjet kémizolgálatába. Caramanov 1928 áprilisában elfogadta a szovjet ajánlatát. 1928 október és november havában Below, a szovjet futára pénzt és utasításokat hozott Caramanovnak a G. P. U.-tól. Caramanov kémkedési álneve: Sosnovski volt és ebben a minőségében 30 dolláros havi fizetést kapott szolgálataért a szovjettől. A kémkedési levelezések lebonyolítására vegytintát használtak. Caramanov posta útján is kapott leveleket.

1928 decemberében Below a szovjet futára újra felkereste Caramanovot és közölte vele, hogy a jövőben titkári minőségben egy másik kémmel fog együtt dolgozni és ezért 5-8000 lej fizetést fog kapni a szovjettől. A bukaresti kém nem volt más, mint Tibacu, a sziguranca fővárosi központjának egyik magasrangú irodavezetője, aki, miután Odesszából megkapta a szovjet utasításait, közölte azokat a Nasarece című lapon keresztül a Caramanov által ismert konvencionális jelekkel.

A két kém bukaresti találkozásja

Caramanov azonban az utasítást nem teljesítette, miután megbetegedett és így nem utazhatott fel Bukarestbe, hogy felvegye az érintkezést Tibacuvál. Caramanov később találkozót adott Tibacunak, aki azonban nem jelent meg a megállapított időben. Caramanov Tibacu háza előtt, az utcán várta a bukaresti szovjetkémét, amikor Tibacu később feleségével megjelent az utcán. Jelekkel tudatta Caramanovval, hogy felesége jelenléte miatt nem beszélhet most vele s négy órára újabb találkozót tűzött ki. Tibacu lakásán kereste fel Caramanovot és közös munkatervet dolgoztak ki. Néhány nap eltelté után Below újra megjelent Caramanovnál, aki a szovjetfutárt összehozta Tibacuvál. Tibacu azt üzenté az odesszai szovjet kémizolgálatnak, hogy rendszerebben küldjék a pénzt. Néhány hét múlva Caramanov Bukarestben újra találkozott Tibacuvál, aki megkezdte kémkedési aktivitásukat. Április végén Caramanov Kisenevben újra találkozott Below-val, aki fontos utasításokat hozott az odesszai kémizolgálatról.

Miről informálta Caramanov a szovjetet

Caramanov azt állítja, hogy a politikai harcokról, Károly herceg ügyéről, a vojnik csapatok alakulásáról, a kommunistákról, a kémizolgálat eredményeiről informálta a szovjetet. 1929

májusában Tibacut Berlinbe rendeli a szovjet, ahol tíz napot töltött s onnan magával hozta a két kém májusi fizetését. Juliusban Tibacu Kisenevbe utazik, ott újra találkozik Below-val, akitől újabb pénzeket és újabb utasításokat kapott. Időközben Caramanov, miután a szovjet rendszertelenül küldte a kémek fizetését, az angol kémizolgálatba akart belépni, erről azonban Tibacutól való félelmében lemondott.

A kémek átránáulnak Odesszába a fizetésükért

1930 január 5-én Below megjelent Caramanov lakásán s közölte vele Chirilov érkezését. Tibacut is értesítették. Below másnap visszatért Oroszországba, Chirilov pedig Tibacuvál együtt Bukarestbe utazott. Bukarestben Tibacu egy Iancu Dimitriu névre kiállított bejelentő lapot adott Chirilovnak. Miután a pénze elfogyott, visszautaztak Kisenevbe. 1930 január 24-én, látván, hogy Below késik érkezésével, Tibacu megjelent a kiseneyi sziguranca inspektorátusánál, ahol Below után érdeklődött. Chirilov és Caramanovval együtt elhatározták, hogy Odesszába utaznak. Vadu lui Vodă gázlónál keltek át a Dnyeszteren. Odesszában az egyik szállóban folytatták megbeszéléseket a G. P. U. főnökével.

Egy angol geológus szerint a sorozatos borzalmas földrendegéseket a föld kimerültsége okozza

Az orosz-perzsa határvidéken is megmozdult a föld

London, május 8. Az utóbbi hónapok földrengéskatasztrófaival, tornádóival és vulkánikus erupcióival kapcsolatban Napier Shaw neves angol geológus nyilatkozott a Daily Herald munkatársa előtt s kifejtette, hogy e jelenségek a föld kimerültségének tünetei. A föld külső kérgé befelé fordult, hatalmas feszítő erők kiparizozásába és nem bírja az egyre súlyosabbá nehezülő belső nyomást.

Berlin, május 8. Az aacheni, hamburgi és zürichi földrengést jelző állomások műszerei ma este két órán erős földrengéseket jeleztek. A földmozgás fészke valószínűleg az orosz-perzsa határvidéken van.

Az angol kormány külön misszióval küldi Sir Hope Simson Palesztinába

London, május 8. Az angol gyarmatügyi miniszter, lord Pasfield megbízást adott Sir John Hope Simsonnak, aki azelőtt hosszabb ideig Indiában gyarmatügyi szolgálatban állott, hogy utazék Palesztinába. Sir John Simson Palesztinában a kormányzóval megbeszélést fog folytatni, amelyek alapján aztán a brit kormánynak jelentést fog tenni. A jelentés fel fogja ölelni azokat a javaslatokat, amiket a bevándorlás, a letelepedés és az ország áttartásos fejlődése szempontjából fontosak. Sir

John Hope Simson már e hét elején Palesztinába utazik.

A kormány palesztinai megbízottja Sir John Hope Simson 62 éves, 1922-től 1924-ig Taunton kerület parlamenti képviselője volt. Azelőtt, 1889-től 1916-ig India gyarmatügyi közigazgatásának egyik magasrangú tisztviselője volt. Előtte, mint békebíró, később pedig mint közigazgatási tisztviselő működött. Egyidőben Anafanum és Liecbar Island kormányzója is volt.

Nyugodtabb lett a helyzet Indiában

További intézkedés megszüntetik a csapatok riadókézsültségét. Gandhit Angliába akarják internáltatni?

London, május 8. India városaiban a helyzet valamivel nyugodtabb. A rendőrségek továbbra is készenlétben maradnak, de a csapatok riadókézsültségét további intézkedés megszüntetik. A hatóságok kívánságához képest ma is géptyveres osztagok teljesítettek szolgálatot a közigazgatási hivatalok és bíróságok, továbbá a kórházak, fogházak és a posták előtt s a vasúti pályaudvarokat az esetleges újabb támadások elől

védelmes gépkocsikkal biztosították. A Reuters irodái a terrorista csapatok és az angol vasútbiztosító osztagok között kiújult a harc. Calcuttából hadirepülőgépek indultak utba Chittagong felé a felkelő csapatok bombázására. Terrorista önkéntesekkel harc folyt ma Calcuttától keletre Ranawghatban is. A támadók 4 halottat és 30 sebesültet veszítve visszavonultak. A városokban

elhévedt golyóktól 17 járulékos megsebesült s egy angol rendőr életét veszítette. Delhi-ben a tegnapi összeütközéseknek több mint háromszáz sebesültje van. A halottak számát még mindig nem lehet tudni, mert a zavargók sebesültjeiket is magukkal vitték s csak később jelentkeztek velük a kórházakban felvétel végett. A mohamedánok távol tartják magukat a rendbontásoktól.

London, május 8. Gandhit hir szerint Indiából Angliába szállítják át. Az indiai nacionalista vezér Angliában is internáltságban maradna.

Bezárták a kolozsvári szefárd mézarszékét

Rendkívüli gyűlés összehívását sürgeti a dési hitközség 40 tagja

A kolozsvári rendőrségre tegnap utasítás jött a belügyminisztériumtól, hogy a kolozsvári ortodox zsidó hitközség autonómiájának megvédése érdekében zárják be a Széchenyi téren lévő Feuer József-féle mézarszékét, amely tudvaleg a szefárdok mézarszéke volt. Ez a mézarszék volt az, amelyben megtevesztésül illegálisan arusították a vidékről hozott must, anélkül, hogy kitették volna a „kóser” táblát. Ezzel a hitközség kebelében dúló egyenetlenség rendezése, ugylátszik, megindult és remélhető, hogy nagy befolyással lesz a hitközség anyagi szanalására.

Az utóbbi időben egyre erősebben kiéleződött a feszültség az erdélyi askenáz-ortodoxia táborában. Az erdélyi ortodox zsidóság valóságos helyzete ma már nyilvánvaló mindenki előtt és napról-napra fokozódik az a nagyfokú elégedetlenség, amely évek óta a beszterei központi iroda irányában ország-szerte megnyilatkozik. A központi irodának különösen a szatmári és a kolozsvári harcokban való szerepe szinte maximumra emelte az askenáz-ortodoxia táborának elégedetlenségét.

Désen negyven hitközségi tag aláírásával rendkívüli közgyűlés összehívását követelték a hitközség tagjai az előljárástól, és követelték, hogy a dési hitközség közgyűlése tiltakozását fejezze ki a beszterei központi irodának a szatmári és a kolozsvári hitközségi harcokban kifejtett pártos működése ellen. Az aláírók javasolták továbbá, hogy a dési hitközség szimpátiájáról és erkölcsi támogatásáról biztossítsa a kolozsvári hitközséget heroikus küzdelmében. A dési hitközség tagjai hasonló értelmű magatartásra fogják felhívni Erdély többi hitközségeit is.

Nagyfontosságú politikai és gazdasági kérdések kerülnek megvitatásra a kisanantant esorba-tói értekezletén

Prága, május 8. A Pravo Lidu a kisanantant esorba-tói konferenciájával foglalkozva közli, hogy az értekezleten nagyfontosságú politikai és gazdasági kérdések kerülnek megvitatásra. A keteti jóvátertelek rendezésével kapcsolatban némileg módosulni fog a kisanantant Magyarországhoz való viszonya s a konferencia behatóan meg fogja tárgyalni ezt a kérdést. Gazdasági téren a lap szerint a kisanantant államok szorosabb gazdasági együttműködését is fogják tárgyalni.

Bezárták a salamancai egyetemet

London, május 8. A Morningpost levezetője jelenti Madridból, hogy a salamancai egyetemet zavargások miatt bezárták. Diákzavargások vannak Valladolidban is.

Spanyol politikai körökben nem tartják kizártnak, hogy a kormány közelebbről újjaalakulni.

Litvániában megszüntetik az ostrom-állapotot

London, május 8. Kovnóból jelentik, a litván lapoknak beavatott helyről származó azon híret, hogy a kormány a litvániai cenzura és ostromállapot megszüntetésének kérdésével foglalkozik. Kovnói politikai körökben úgy tudják, hogy az államvédelmi törvény életbeápitésekor meg fogják szüntetni a kivételes rendszabályokat.

Hirdessen az Uj Keletben

Nehkörtár

Ha a társadalom és rengéseit szeizmográf-szerű delkezésünkre, hogy ezek a katasztrófális é mint az utóbbi ág eseményei nak azt a felte társadalmak életörvényeinek va mézeti kataliki jelentkeznek a kal.

Az utóbbi é napra esett egy és egy-egy vére zonytalanság, a gések korszaká amikor véres eszokról, tatarja és harminevés mindez csaknem szerinek tűnt fe átalakulások volt meg a kor riében nem hittük lehetünk egy o irdatlan forrong sunk biztosnak ként szórhatja s tájai felé remén.

Most, azonban határainkon bel minden esemény kényserit benni kortársnak lenni állapotai szerin két ellentetes irány: az egyszé től az összetett irány: a kiesiből ségesség, az egy luszág felé való h két ellentetes ir tőleg kényserit o olyan vehemens katasztrófákhoz é rengésekhez veze

Most azonban, ellentetes irányz vessé, oly elemet és folyamatot o mint az földreng retegek között sz len ellentmondás nak az egyéni e megülő zavaross ntt, ahol népek osztályok társada nek szembe. Az e mondásoknak ez a lyossá az egyéni teszi problematik éleok, pártok tör

A kortárs bár ntt forrongások természeti katekl irdatlan tömeggy ben. A cselekedete nak tragikuma o led és a kommun get őlt. Hogy ez forrongás és az szörnyű dilemma nyitja legjobban. a népek felszaba ugy is, mint a pártja, ugy is, a nacionale tagja. ténik a valóságb történik, hogy M rendelni Gandhi börtönbevetése ellégelebb harcot varias formák kő tartóztatás: a tőből eredő ellentm változtat. Tudjuk nagyon sokszor d de viszont igen elképzeléseket az meg. Amikor Gá illetékes indiai azt hitték, hogy e diai mozgalomnal az történet, hogy val az indiai forr izzóbb forradalon újságjelentés nyu azt a szokványo lángokban áll.

Az angol munk munkanélküliség vával is jött. S egy olyan pártó gazdasági átépité érhetőnek a maga lok megvalósítási évi kormányzás u házongó csapatját sére rendőrcsapat londoni miniszte ment környékérő

! „TSOVÁTÉNU”!

Avivaloányok! Barisszlánusok! Válaszotokra várunk!

תשובתנו

Nehéz dolog kortársnak lenni

Ha a társadalmak és népek kilengéseinek és rengéseinek mérésére valamilyen szeizmográf-szerű készülék állana rendelkezésünkre, úgy megállapíthatnók, hogy ezek a rengések csaknem olyan katasztrófális és gyakori ismétlődésűek, mint az utóbbi évek földrengései. A világ eseményei mintegy igazolni látszanak azt a feltevést, hogy a népek és társadalmak élete is a természet azonos törvényeinek vannak alávetve s a természeti katalizmusok szorosan együtt jelentkezik a társadalmi katalizmusokkal.

Az utóbbi években szinte minden napra esett egy-egy pusztító földrengés és egy-egy véres felkelés. A teljes bizonytalanság, a társadalmi és népi rengések korszakát éljük. A békeévekben amikor véres események, napoleoni korszakról, tatárjárásról, népvándorlásról és harmincéves háborúkról olvastunk: mindez csaknem irréálisnak és mese-szerűnek tűnt fel. A véres vajdások és átalakulások korszakával szemben nem volt meg a kortársi érzésünk: egyszerűen nem hittük el, hogy mi is részesei lehetünk egy olyan korszaknak, mely irdatlan forrongásaival feldulhatja sorunk biztosnak hitt vetését s polya-ként szórhatja szét a lehetőségek világ-táji felé reményeinket.

Most azonban bármerre nézzünk — határainkon belül és határainkon túl — minden esemény arra a megállapításra kényszerít bennünket, hogy nehéz dolog kortársnak lenni. A szociológusok megállapításai szerint a társadalmi fejlődés két ellentétes irányban halad. Az egyik irány: az egyszerűbből, komplikálatlanból az összetett felé haladás; a másik irány: a kicsiből, a részletekből az egységesség, az egyöntetűség és nagyvonalúság felé való haladás. Békés időben a két ellentétes irányzat érintkezése, illetőleg kényszerű összetűzése nem vált ki olyan vehemens surlódásokat, melyek katasztrófához és elviselhetetlenül erős rengésekhez vezetnek.

Most azonban, szerte a világon, e két ellentétes irányzat összeapása oly hevessé, oly elementárisá, a kiegyenlítő-dés folyamatát olyan konvulzívá lett, mint az földrengéseknél az egyes földrengések között szokott történni. Hihetetlen ellentmondások feszültsége, a káosz-nak az egyéni és társadalmi lelkeket megülő zavarossága észlelhető mindenütt, ahol népek népekkel, társadalmi osztályok társadalmi osztályokkal kerülnek szembe. Az ellentéteknek és ellentmondásoknak ez a káosza teszi egyre súlyosabb az egyéni és társadalmi életet s teszi problematikusá kormányok, elvek, célok, pártok törekvéseinek stabilitását.

A kortárs bármerre nézzünk: mindenütt forrongások és nyílt forradalmak, természeti katalizmusok és átalakulások irdatlan tömegével találja magát szemben. A cselekedeteknek és az ellenhatásoknak tragikumuk olykor tragikumába fullad és a komikum olykor tragikus jelleget ölt. Hogy ez mennyire áll: az indiai forrongás és az angol munkáskormány szörnyű dilemmájának példája bizonyítja legjobban. Macdonald és pártja a népek felszabadításának elvét vallja, úgy is, mint az angol proletáriátus pártja, úgy is, mint a szocialista internacionálé tagja. Ezzel szemben mi történik a valóságban? A valóságban az történik, hogy Macdonald kénytelen elrendelni Gandhi letartóztatását, akinek börtönbevétele ellen éveken keresztül a leghevesebb harcot folytatta. Bármily udvariasság formák között is történt ez a letartóztatás: a tényen magán és a tényből eredő ellentmondáson semmit sem változtat. Tudjuk, hogy az elméleten nagyon sokszor diadalmasodik az élet, de viszont igen gyakran a gyakorlati elképzeléseket az elméletek csufolják meg. Amikor Gandhi letartóztatották: illetékes indiai fórumok valószínűleg azt hitték, hogy ezzel élet veszik az indiai mozgalomnak. A valóságban pedig az történt, hogy Gandhi letartóztatásával az indiai forrongás átcsapott a leghevesebb forradalomba s ma már minden népságjelentés nyugodtan hangoztathatja azt a szokványos frázist, hogy India lángokban áll.

Az angol munkáskormány ezenfelül a munkanélküliség megoldásának jelszavával is jött. S ez természetes is volt egy olyan párttól, mely a társadalmi gazdasági átépítésén keresztül látja elérhetőnek a magasabb társadalmi ideálok megvalósítását. S ime: alig másfél évi kormányzás után, a munkanélküliség ázórgó csapatját Macdonald intézkedéseire rendőrsapatok szorították vissza a londoni miniszterelnökség és a parlament környékéről! Jóhiszeműség, vagy

éppen ellenkezőleg: politikai beestelenség volna az oka ezeknek a jelenségeknek? Vagy talán az erőviszonyok irréális értékeléséből fakadó tévedések? Egyszerűen és lapidárisan ilyen megállapításokat nem lehet leszögezni. Valószínű, hogy ok és okozat, ebben az esetben is, az eredő káotikus, összegabalyított, szinte vulkánikus erejű összevisszaságából fakad.

És jelek vannak arra is, hogy a demokrácia elvi és gyakorlati kihatásai alkalmasak lehetnek arra, hogy éppúgy igazságtalanságok és társadalmi erjedések eredőivé legyenek, mint a diktatúrák, vagy az autokratizmusok. Ma Romániában is ugynevezett demokratikus éra van s mégis: az antiszemita szimpptomái hevesebben és véstjószerűbben jelentkeznek, mint valaha. A társadalom és a gazdasági élet avult alappillérei vannak megtámadva s valami van a korban, mely mindent erjedésre és erjesztésre inspirál. A kortársi szellem, a kortársi atmoszféra olyan boyolultnak,

A kolozsvári polgárság határozata

Miután köztudomásra jutott, hogy Pataky Kálmán Szombaton este a Magyar Színházban jótékonycélu hangversenyt ad, a polgárság egyöntetűen elhatározta, hogy testületileg fognak megjelenni ezen a hangversenyen, mert ezáltal dupla nemes célt szolgálnak, a kolozsvári kórházaknak nagy segítséget nyújtanak és ezen hangverseny a legnagyobb művészi élményt fogja nyújtani a közönségnek. Ezen hangversenyen a legismertebb és legszebb Belcanto áriákat lesz alkalmuk hallani. A hangverseny szombaton este 9 órakor kezdődik a Magyar Színházban.

olyan zaklatottnak látszik, hogy azok felett fölöttébb nehéz az emberi akaratoknak, még inkább az emberi gyöngeségektől függő kormányoknak uralkodniuk.

A fejlődést — ugyilátszik — nem ad-

ják olesón s a haladás utjai véres kő-kockákkal vannak burkolva. Jaj, könny, izgatottság, nyomorúság, félelem adatott kortársi osztályrésztünkül. Röviden: nehéz dolog kortársnak lenni. . .

(s. l.)

A Brit Sálom defetista politikája kiábrándítja az angliai nemzsidó cionistákat

Lord Balfour unokahugának lesújtó cikke a Brit Sálomról. A Brit Sálom memorandum a halálraítéltek megkegyelmezése érdekében

Jeruzsálem, május 8. A zsidó-arab barátságot propagáló Brit Sálom, amelynek defetista politikáját az egész világ cionista közvéleménye már többször nyilvánosan elítélte Sir Jon Chancellornak, Palesztina főkormányzójának egy memorandumot nyújtott át, amelyben kérték a főkormányzót, hogy az augusztusi zavargások következtében halálraítélte araboknak és zsidóknak kegyelmezzen meg.

A palesztinai Executive és a Waad Leurni közös értekezletükön elhatározták, hogy a zsidó lakosságnak ajánlani fogják, hogy e kérdésbe, amelynek komoly jelentősége van ne avatkozzanak bele.

A klacionisták elhatározták, hogy egyenesen Weizmannal fognak intervejni, hogy az Executive vessen véget ezeknek a szeparatiztikus megnyilatkozásoknak, amelyek mélyen ártanak Palesztinának.

Hogy a Brit Sálom külön politikája milyen káros hatással van a cionista mozgalomra, annak beszédes példája,

hogy Magnes rektor megnyilatkozásainak súlyos visszhangja támadt a nemzsidó cionisták körében is. Az első visszhang Miss Dagdiltól származik, lord Balfour nagyműveltségű unokahugától, aki jóhírneke örövendő publicista és lelkes cionistabarát.

Miss Dagdil cikket írt a Worldban, melyben foglalkozik a Brith Salom politikájával és prof. Magnes „Mint a többi népek” című broszurájával.

„Prof. J. L. Magnes broszurája igen deprimálólag hat a nemzsidó származásu brit cionistákra — írja — mert minden sorából kiténik, hogy nem ismeri azokat a forrásokat, mikből a brit nemzsidó cionisták szimpátiája származik a cionizmus iránt. . . A brit nemzsidó cionisták szimpátiája a zsidó nemzeti újjászületés igazságos voltából és abból a meggyőződésből meríti erejét, hogy a zsidó nemzeti igyekvések csak egy uton valósulhatnak meg egy kimondott és nem maszkírozott zsidó nemzeti otthon megteremtése által.

Amde prof Magnes mindent elkövet, hogy legyengítse a mi hitünket a fenti alapelvekben.”

A továbbiakban Miss Dagdil nyíltan kijelentette, hogy amennyiben a cionisták többsége azonosítaná magát dr. Magnes álláspontjával, úgy az angol zsidó barátság aktív nemzsidó angol híveinek nagyon nehéz volna továbbra is támogatni a cionizmust.”

Miss Dagdil szinte gúnyos megvetéssel beszél „a tulságosan kifejtett önhibáztatás érzetéről”, a „tulságosan érzékeny lelkiismeretről”, melyly prof. Magnes meg van átkozva és kijelenti, hogy ha a zsidók az arab ügy védelmével fognak foglalkozni, úgy a saját ügyük nem fog védelemre találni sem Palesztinában, sem pedig Angliában. Mert Anglia meg van szokva, hogy a népek képviselői egyedül gondoskodjanak képviseléseikről Anglia őrizkedni fog olyan néppel foglalkozni, mely gondot okoz magának más népek bajiával s saját ügyeivel nem törődik.”

Egyes katonai hatóságok nem respektálják a hadügyminiszter rendeletét, amely a mármarosai sorozási revízió után besorozott ifjak leszerelését rendelte el

Két hónappal ezelőtt jelent meg a hadügyminiszteri rendelet és az érdekelték egy része ma is szolgál

Satmar-Szatmár, május 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Két hónap telt el azóta, hogy a zsidó parlamenti klub és a mármarosai képviselők sorozatos parlamenti interpellációinak hatása alatt Cibosky volt hadügyminiszter elrendelte a mult év nyarán megejtett katonai revízió alkalmával besorozott ifjak leszerelését. A rendelet általános megelegetést és örömet váltott ki az érdekelt meggyéltek. A hadügyminisztérium körrendeletben utasította a hadkiegészítő parancsnokságokat a revízió során behívott ifjak hazabocsájtására. Ez majdnem kivétel nélkül meg is történt. A hadkiegészítő parancsnokságok eleget tettek a hadügyminiszter körrendeletének, egyes parancsnokságok azonban kivételt képeznek. Hihetetlenül

hangzik, hogy akadtak parancsnokságok, amelyek egyszerűen félretették a hadügyminiszter utasítását és mind a mai napig nem bocsájtották haza a revíziós katonákat. Két konkrét eset áll előttünk. Az egyik Klein Ferdinánd szatmári ifju esete, akit a revízió során vonultattak be és Bukarestben a 21-es ezrednél teljesít katonai szolgálatot. A hadügyminiszter rendelete értelmében a szatmári hadkiegészítő parancsnokság értesítette a bukaresti parancsnokságot, hogy a revízió alkalmával bevonultatottakkal együtt Klein Ferdinándot is bocsájtás haza. A bukaresti 21-es ezred parancsnoka azonban nem volt hajlandó respektálni a hadügyminiszteri rendeletet és Kleint továbbra is szolgálatra kényszerítette.

Klein Ferdinánd Szatmáron lakó szülei intervejniáltak az ottani hadkiegészítő parancsnokságnál, amely átiratot intézett ez ügyben a hadügyminisztériumhoz. Állítólag a hadügyminisztérium külön utasította a 21-es ezred parancsnokságát Klein hazabocsájtására. Az ezred azonban ez alkalommal sem respektálta a hadügyminisztérium utasítását. Klein Ferdinánd ma is a 21-es ezrednél szolgál.

Hasonló helyzetben sínylódik Stern Dávid ugyancsak szatmári ifju, aki a focsani 10-es ezrednél teljesít szolgálatot. Az ő érdekében is többszörös interveció történt, az ezred azonban hajthatatlan maradt azzal a megokolással, hogy Stern Dávid nem létszámfelelő és így nem lehet őt hazabocsájtani.

A fenti két eseten kívül, információink szerint, a különböző hadkiegészítő parancsnokságok számos ifjut tartanak vissza, akiket a revízió során vonultattak be. A mármaroszigeti hadkiegészítő parancsnokság több zsidó fiut tart vissza katonai szolgálatra. A közeli napokban előttünk fog állani azoknak a revíziós ifjaknak a névsora, akiket jogtalanul tartanak vissza a katonai parancsnokságok.

Szomorú jelenségek ezek, amelyek pregnánsan bizonyítják az egyes hadkiegészítő parancsnokságok eljárását, melyek a hadügyminiszter rendelkezéseit sem respektálják. A magunk részéről a fenti eseteket a hadügyminiszter figyelmébe ajánljuk és hinni akarjuk, hogy a revízió során bevonultatott ifjakon ejtett sérelmek sürgős orvoslást fognak nyerni.

17 jarokelő megsebecendőr életét veszette. A pi összehittközéseknek száz sebesültje van. A még mindig nem lehet argók sebesültjeiket is csak később jelent. kórházakban felvétel edának távol tartják ontásoktól.

artak vári szefárd rszékét

és összehívását sürtköztség 40 tagja

ndorségre tegnap utaminiszteriumtól, hogy ox zsidó hitköztség auvérese érdekében záróti tereen lévő Feuer széklet, amely tudva ok mésárszéke volt. olt az, amelyben meg-san ársították a vi-anekül, hogy kitél- tablát. Ezzel a hi-duló egyenetlenség zik, megindult és rey befolyással lesz a szanalására.

gyre erősebben kisé az erdélyi aske-raban. Az erdélyi or-láság helyzete ma mindenki előtt és nap-k az a nagyfoku ele-évek óta a beszter-irányában orszá-gzik. A központi iro-szatmári és a kolozs-nyaló szerepe szinte e az askenáz-ortodo-gedetlenségét. hitközsegi tag aláírá-közgyűlés összehíva- hitközsegi tagjai az követelték, hogy a gyűlése tiltakozását reei központi irodá-a kolozsvári hitközse-tti partos működése javasolták továbbá, seg szimpátiájáról és aról biztosítsa a k-herotikus küzdelmé-ég tagjai hasonló ér-a fogják felhívni Er-geit is.

litikai és gazdasági megvitatásra a kis-tói értekezleten

A Pravo Lidu a kis-merenciajával fog-gy az értekezleten litikai és gazdasági megvitatásra. A ke-dezesével kapcsolati-olni fog a kisanant-hoz való viszonya s toán meg fogja tár-szt. Gazdasági tereen antant államok szo-együttműködését is

bancai egyetemet

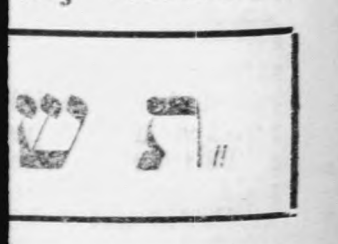
A Morningpost le-ridből, hogy a sala-zavargások miatt rgások vannak Val-

körökben nem tart-y a kormány köze-

üntetik az ostrom-potot

Kovnából jelentik, beavatott helyről t, hogy a kormány és ostromállapot erdesével foglalko-kai körökben úgy ánvadalmi törvény meg fogják szüntet-zabályokat.

Uj Keletben

Már csak 11 nap van május 20-ig
az „ALBINA BANC” által garantált zsidó **Kórház sorsjegyek** huzásának napja! Nemcsak a ny-re-ményeket, hanem a huzás napját is garantálja az „ALBINA” 100 leiert **2.700.000 lei**, közötté az **1.000.000 lei**es főnyereményre lehet nyeresi esélye!

e habozzék, vegye meg sorsjegyét

Sorsjegy kapható: fodrász termekben, tözsdékben és minden nyilt údeben, piaci árusoknál, valamint a **Központi sorsjegyirodánál** Piata Unirii 20, ahonnan vidéki rendelések utánvétellel is eszközöltetnek.

A huzás eredménye napilapokban közhírré lesz téve és külön nyereményleta is lesz kiadva.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Nagyszabású cionista estély Aradon. A Zsidó Nemzeti Szövetség aradi helyi csoportja május hó 5-én nagysikerű estélyt rendezett a Fehér Kereszt szálloda nagytermében, amelyet az érdeklődő közönség zsúfolásig megtöltött. A megjelenteket Szenes Henrik üdvözölte és bejelentette, hogy Avigdor Hameiry, a híres héber-magyar író, akinek az estélyen előadást kellett volna tartania, nem érkezhetett meg idejében Aradra. Majd dr. Nobel Sándor, temesvári ügyvéd, az E. Zs. N. Sz. nagyintézőbizottságának elnöke tartott német nyelven nagyhatású előadást és rámutatott arra a haladásra, amelyet a zsidó nemzeti eszme a legutóbbi egy évtized alatt tett. Utána dr. Rahel Klompus, a Keren Hajjeszod delegátusa az esztországi zsidóság helyzetét ismertette, mert mint mondotta, azért beszél Esztországról inkább és nem Palesztináról, mert ezért az országért nem beszélni, hanem dolgozni kell. — Vermes Ernő, a temesvári helyi csoport elnöke szót ezután és meggyőződéssel telített beszédében a zsidóság eddigi hibás és helytelen vezetését taglalta, kimutatván, hogy az elmúlt nyolevan évben a zsidóságot vezetői helytelen utra terelték. Az estély utolsó szónoka dr. Otto Abeles volt, aki az ismert szónoki készséggel világította meg a zsidó nép tragikus sorsát. A fényesen sikerült előadást Szenes Henrik köszönő szavai zárták be.

Négyszázötvenezer frankot adtak az Apokalypsis első kiadásáért. Genf-ből jelentik: Párisban egy könyvvervésre az Apokalypsis első kiadású példányáért, melyben Dürernek fametszetei vannak, egy német kereskedő 450 ezer frankot adott.

Vilmos excsászár fia Budapesten. Budapestről jelentik: Oscar herceg, Vilmos excsászár fia tegnap inkognitóban Budapestre érkezett. A herceg nyugatmagyarországi birtokra megvadászni, majd onnan Bécsbe utazik.

Egy olasz műgyememi hallgató szenzációs találmánya. Londonból jelentik: Nápolyi jelentés szerint a műgyemem egyik hallgatója készüléket konstruált, amely a légkör elektromosságát felhasználva, órákon át izzásban tartott egy villanygót. A találmányt szakértők tanulmányozzák.

Már nem fenyegeti erdőtüz Lakehurstot. Londonból jelentik: Newyorkból jelentik, hogy Lakehurst városát és a légi kikötőt már nem fenyegeti az erdőtüz, mert sikerült lokalizálni. New-Jersey állam területén még égnék az erdők, de a veszedelem már mindenütt legyőzöttnek tekinthető. A munkálataiban négy napon át több mint negyvenezer munkás vett részt. A további munkálatokra tízezer embert néhány napig még igénybe vesznek.

Formosa szigetének autonómiát ad a japán kormány. Londonból jelentik: A Daily Telegraph tókioi jelentése szerint a japán minisztertanács elhatározta, hogy Formosa sziget lakosságának nagyobb szabadságot biztosít. Egyelőre a községtanácsok helyére választások útján összeülő községtanácsokat állítanak s fokozatosan megadják a harmadik évvel ezelőtt még Kinához tartozott sziget lakosságának az autonómiát.

A haifai kikötő építési munkálatai gyors tempóban haladnak. Jeruzsálemről jelentik hivatalosan: A haifai kikötő építési munkálatai gyors tempóban haladnak előre. Április hónapban 82 méterrel hosszabbodott meg a főhullámtörő és 1200 köbméter követ helyeztek el a tengerbe. A főmóló most már 350 méterre nyúlik be a tengerbe. Eddigelé már körülbelül 50.000 köbméter követ helyeztek el s lassanként kezdnek kibontakozni a kikötő konturjai. A mólón belül keletkezett úgynevezett „csendes víz”-ben már kisebb hajók el tudnak horgonyozni. A régi német móló mellett szárazzá vált rész feltöltése nagyban folyik, úgy hogy nemsokára meg lehet kezdeni a tervbevetett épületek építkezési munkálatait. Az atliti kőbányában is állandóan fokozzák a munkát. Ebben a hónapban naponta 1000 tonna követ termeltek ki, de tervbe van véve ennek a mennyiségnek a megsokszorozása.

Turkesztánba akarja a szovjetkormány tömegesen telepíteni a zsidókat

Háromszor akkora Turkesztán, mint Franciaország és csak 7 millió lakosá van

Almatta, május 8. A Turkesztán-szibériai vasutvonal megnyitása alkalmából számos külföldi újságíró járt Turkesztánban. A Zsidó Távirati Iroda moszkvai tudósítója, aki résztvett a turkesztáni kiránduláson, beszélgetést folytatott Issaew-vel, a turkesztáni szovjet köztársaság kormánybiztosával. A kormánybiztos közölte a Zsidó Távirati Iroda munkatársával, hogy a turkesztáni kormány bizottságot fog kiküldeni annak érdekében, hogy Turkesztán területén mezőgazdasági telepeket létesítsenek a szovjetunio egyéb területeiről ki-

vándorolni akaró zsidók számára és hogy egy erőteljes zsidó bevándorlást indítsanak meg Turkesztánban. Turkesztán — mondotta a kormánybiztos — háromszor akkora, mint Franciaország, ezzel szemben azonban csupán 7 millió lakosa van, úgy hogy óriási terület hever parlagon s nagy tere van a mezőgazdasági településnek. Az ország lakosai nem ismerik az antiszemitizmust. A Turksib-vasutvonal utat nyit Turkesztán számára a nagyvilághoz. Az ország természeti kincsének segítségével textil és más cikkek számára gyárakat fognak

létesíteni, amelyek hatalmas embertömeg számára munkalehetőséget fognak nyújtani a vasutvonal mentén. A Zsidó Távirati Iroda moszkvai tudósítója turkesztáni útjában számos fehéroroszországi zsidóval találkozott, akik elmondották, hogy Turkesztánban, ahol három év óta laknak sokkal boldogabb életet élnek, mint régi hazájukban. Az ország bő munkalehetőséget nyújt számukra. Számos zsidónak nyújtottak foglalkozást a Turksib vasutvonal kiépítési munkálataiban.

A newyorki tőzsdekracht a Rothschild és Morgan-csoport vetélkedése idézte elő

Newyork, május 8. A newyorki tőzsde még ma is az erős baissé hatása alatt áll. A részvények értékesítése 2-15 dollár között ingadozik. Különösen a vasúttársaságok és a nagyipari részvények, továbbá az élelmiszeri ipar papírjai lanyhultak el. Ez a második pánik valószínűleg megbénította számos bankcég vállalkozási kedvét. Jólétesült körökben tudni vélik, hogy a tőzsdekrachnak főleg a Morgan és Rotschild csoport közötti versengés

az oka. A két hatalmas csoport között ugyanis a reparációs kölcsön kamatozása tekintetében éles ellentétek állanak fenn. A francia Rotschild csoport a kibocsátandó kölcsön alacsony kamatoztatását kívánja, nehogy a francia értékek szenvedjenek az emisszió révén. Morgan azonban ennek az ellenkezőjét követeli. Tőzsdei körökben nem hiszik, hogy a newyorki börzén az egyensúly egyhamar helyreálljon.

Évente száz-százhusz öngyilkosság történik a csehszlovák hadseregben

Prága, május 8. A prágai képviselőház tegnapi ülésén több interpellációt intéztek a hadügyminiszterhez a csehszlovák hadseregben minduntalan előforduló öngyilkosságok miatt. Az interpellálók elmondották, hogy a hadseregben egymást követik az öngyilkosságok. Legutóbb a Neuhausi kaszárnyában egy önkéntes mellbélte magát főhadnagyának kegyetlen bánásmódjáért és tervszerű kínzásáért. A lefolytatott vizsgálat beigazolta a főhadnagy bűnösségét. Az interpellációra adott válaszában a hadügyminiszter kijelentette, hogy a tömeges öngyilkosságok oka a nép kö-

rében megnyilvánuló általános öngyilkosságra való hajlamosságra vezethető vissza. Az öngyilkosságok túlnyomó oka nem katonai okok miatt történik. A hadügyminiszter azonban bevallotta, hogy 1924 óta a csehszlovák hadseregben évenként 100-120 öngyilkosság történik. Egy másik interpelláló a nagyszámu katonai repülőkatasztrófák ügyével foglalkozott. Szóvá tette, hogy alig mulik hét anélkül, hogy repülőbaleset ne forduljon elő. Az interpellációra válaszul a hadügyminiszter fokozott óvatossági rendszabályokat helyeztet kilátásba.

A jóvátételi pénzintézet vezetői megegyezésre jutottak a 300 millió dolláros jóvátételi kölcsön kibocsájtási feltételei tekintetében

E hó közepén életbe lép a Young-egyezmény

Páris, május 8. A Matin közlése szerint a nemzetközi jóvátételi pénzintézet vezetői és a kincstárak delegátusai tegnap esti értekezletükön megegyezésre jutottak a 300 millió dolláros jóvátételi kölcsön kibocsájtásának feltételei tekintetében.

Az értekezlet elhatározta, hogy a kötvényeket két ponttal a pari alatt bocsátja ki. A kötvénynek kamatlába 5 és fél százalék lesz és törlesztésük 35 év múlva történik meg annak az országnak a valutájában, amely a rá eső hányad kibocsájtásában részt vett. Amerika, a semleges államok és Németország többi hitellező hatalmai 1/3-1/3 részben vesznek részt a kibocsájtásban. Az értekezlet ma délután még egy teljes ülést tart s ez

alkalommal véglegesen megszövegezik a kormányhoz intézendő javaslatokat.

Hétfőn a nemzetközi jóvátételi pénzintézet igazgatótanácsa Bazelen ülést tart, amelyen a párisi megállapodásokat meg fogják vizsgálni.

Berlin, május 8. A Young-egyezmény legkésőbb a hónap közepén életbe lép és Németország május tizenötödikén fizet először a nemzetközi jóvátételi pénzintézetnek. Ez a fizetés az eddig teljesítettekkel ellentétben nem német márkában, hanem devizákban történik s a jegybank már gondoskodott arról, hogy a fizetéshez szükséges devizák rendelkezésre álljanak anélkül, hogy nagyobb mennyiségű deviza-elvonásból a gazdasági életnek fennakadása származzék.

„Statistisches Handbuch für Palästina”. A Keren Hajjeszod jeruzsálemi direktóriumának kiadásában „Statistisches Handbuch für Palästina” címmel egy hézagpótló munka jelent meg. Ez a könyv felöleli Palesztinának kulturális, gazdasági és a zsidó telepítésre vonatkozó összes adatait egész 1929. év végéig. Ez az első könyv, mely megbízható statisztikai adatokkal szolgál Palesztinát illetőleg. A könyv, melynek ára vászonkötésben 300 lej, megrendelhető a Keren Hajjeszod erdélyi irodája útján, Cluj, str. Baron L. Pop No. 10.

Száraz anyagból készült butorainkat a nagy készletre való tekintettel mélyen leszállított árban áruljuk.
FISCHER ALBERT
 butoráruhaza Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61.
 Fióklerakat: Str. Regina Maria 10.

A magyar numerus klauzus mérlege. Budapestről jelentik: A magyarországi numerus klauzus bevezetése következtében 1929-ben 1070 magyarországi származású zsidó diák tanult külföldön. Közülük 276 Ausztriában, 190 Csehszlovákiában, 348 Olaszországban, 105 Németországban, 88 Franciaországban és 63 Svájcban tanult.

Felhőszakadás borította el a német birodalmi főváros utcáit. Berlinből jelentik: Tegnap a késő délutáni órákban hatalmas felhőszakadás volt Berlinben és környékén. A lezuhanó óriási vízmennyiség elöntötte az utcákat és rengeteg pincét töltött meg. A városi tüzoltóság őrségének valamennyi szakasza állandóan permanenciában volt, hogy a vizet kiszivattyúzza. Egy sarokházba becsapott a villám és a tüzet a tűzoltóság csak nehezen tudta eloltani. Hatalmas felhőszakadás volt a Fulda-völgyben, ahol jéges is esett, amely óriási károkat okozott. A villámcsapásoknak egy halálos és egy súlyos sebesült áldozata van.

Helyszini szemlét tartottak a lainzi vadaskertben. Bécsből jelentik: A lainzi vadaskertben tegnap helyszini szemlét tartottak a hatóságok a két év előtti gyilkosság színhelyén. Bauer, a gyilkosság elkövetésével gyanúsítottat, három rendőr vezette a helyszinre. A hatósági szemlén az ügyész és vizsgálóbíró vettek részt kíséretükkel és ott volt a gyanúsított Bauer védője is.

Segrave örögy nyolcezer lóerős motoresonakkal készült megújítani a világszázéves világrekordot. Londonból jelentik: Sir Henry Segrave örögy, aki a szárazföldi gyorsasági rekordot tartja, szeptemberben a michigani Detroiti pályán fog startolni a most épülő speciális motoresonáján, hogy a vízi világrekordot az amerikai Gar Woodtól megszerezze. Segrave motoresonáján, amelyet Miss England II.-nek nevezett el, két darab, egyenként 4000 lóerős motorral lesz felszerelve, három fogják vezetni és óránként 115 mérföldes sebességet érhet el, szemben a jelenlegi világrekordot tartó Gar Wood kocsijának 93 mérföldes sebességével.

Békéltető és választottbírosági szerződés jött létre Magyarország és Görögország között. Budapestről jelentik: Athénból jelentik, hogy Michalopoulos görög külügyminiszter és Valkó Lajos magyar külügyminiszter tegnap írták alá a magyar-görög békéltető és választottbírosági szerződést. Valkó külügyminiszter a görög újságírók előtt annak a reményének adott kifejezést, hogy a szerződés aláírását követően rövidesen létrejön a két ország között a kereskedelmi szerződés is.

H. G. WELLS: A világtörténet alapvonalai és a művészetek fejlődése egy hatalmas albumalaku kötetben. Ár 420 lej, az Uj Kelet könyvosztályában.

Olcsó Wallace:

Zöld íjjász	204 helyett	60
Vörös kor	136	60
Smaragd	136	60
Két lakat	136	60
Kisértetek	136	60
Titokzatos mester	136	60

Szállítja az Uj Kelet könyvosztálya.

Rokonrohan

Káposztar

Budapest, május 8. A parti hotel halljában koncert volt. A publikum nagy érdeklődéssel, sőt nagyon is szolgáskodva az első hatalmas amerikai mount elnöke, Zukorral.

Az előszobában a következő beszélgetés volt:
 — Ön is rokon?
 — Nem! Újságíró.
 — Akkor boocsán!
 — És magyarul beszél?
 — Reggeltől estig mint a sok állítólagos utasítjuk vissza. S hogy mister Zukor családja van...
 — Ilyesen jelentkező hazatérésének a hűrobozott fel-Pes-hassa „imádott” délután fantasztikusnak le. Egy öreg, ő szinte patriarkális, zokogva és atkozó vezessük Zukor elé az ő elvesztettnek beszűlt trükkökkel lebe furakodni. Be-kában se dolgoznak közölkkel a szélhám Valóban, mint a kora a legyek, egy rokonok. És külön, molnak a jótékonygák, ki-fel és leruhakik olyan ajánlójönnek, hogy nem le az ajtót. Még egy költséges passzió hálajába...

A harmadik szobában Zukor Adolf, Laskó elnöke és Kaufman Zukornak finom, van, akár egy (Utolsó felvonás, es néha vibrál valami sely a szája szélén. Ebben az emberben nem az üzlet, hanem a nosztalgia hozta a színpadra. Mig interjú említi:

— Aztán megyek Rícsre. Itt születtem, a mezitlábás kis zsidó mesebeli lurkó, hát, tarisznyáját és el-Meg se állt Amerikába. Az európai film Lasky felel helyett.

— Hogy őszintén film korában eszű filmet csinálni Európában az ember rákérre. A nyelvi nehézség meg, hogy úgy-úgy változtatban késő filmkép marad, csak a színek. Tervünk az, hogy megállapodást pesten vagy Bécsben létesítsünk és innen, magyar, német és osztrák filmpiac.

— Milyen színeket Amerikából? — Nem. Hisz van minden színész. Mind a film, majd a leginternacionális film. Ezután a konvenciók a Dunára, a pesti nőkre. Beszéljen!

— Egy kis küldetés. De ezek valószínűleg igazolták magukat. Zukor nevetve.

Négy egyszerű, alázatosan meghajló kalappal.

— Egy kis megmondják zavartlenül teszik le a fejta ricsesi káposzt. Ilyesmit ugye fene Amerikában! megköstölje. Maga szónok: — A Rozi nő ságos Zukor urat a nyók körében... Zukor valóban!

Rokony

sà van

hatalmas embert. A lehetőséget fognak nem menteni. A Zsidó Akadémia tudósítója turkalmazásnak az elsőmelet felé, ahol a hatalmas amerikai filmkirály, a Paramount elnöke, Zukor Adolf ütött szálást.

szült **butorainkat** a tekintettel mélyen árban áruljuk.

R ALBERT
Cal. Reg. Ferdinand 61.
Regina Maria 10.

merus klauzus mér-jelentik: A magyar-klauzus bevezetése kö-ppen 1070 magyarorszádi diák tanult kül-276 Ausztriában. 1903-348 Olaszországban, 1904-88 Franciaországban tanult.

borította el a német utcát. Berlinből jeles délutáni órákban kadás volt Berlinben lezuhanó óriási víz-te az utcákat és ren-t meg. A városi tűz-alamennyi szakasza enciában volt, hogy a za. Egy sarokházba a és a tüzet a tüzolt-tudta eloltani. Hatal-s volt a Fulda-völgy-is esett, amely óriási A villámcsapásoknak y súlyos sebesült ál-do-szemlét tartottak a en. Bécsből jelentik: tben tegnap helyszíni a hatóságok a két év színhelyen. Bauert, a tésével gyanúsítottat, zette a helyszínre. A az ügyész és vizsgáló- kísérőikkel és ott t Bauer védője is.

gy nyolcezer lőerős észül megdönteni a viá-ekordot. Londonból je-ny Segrave őrnagy, aki orsasági rekordot tart- a michigani Detroiti- dlni a most épülő spe- kán, hogy a vízi vi-merikai Gar Woodtól grave motoresónakja- ngland II-nek nevezett- enként 4000 lőerős mo- relve, hárman fogják- lent 115 mérföldes sebes- zemban a jelenlegi vi- Gar Wood kocsijának- sseggével.

és választottbírósi- ttre Magyarország és- zött. Budapestről jelen- lentik, hogy Michala- g külügyminiszter és- gyar külügyminiszter- á a magyar-görög bé- zottbírósi szerződés- ziszter a görög újsa- k a reményének adott- a szerződés aláírás- létrejön a két ország- reszkedelmi szerződés is.

A világtörténet alap- úvészetek fejlődése egy- malaku kötetben. Ara- Kelet könyvostályában.

Wallace:
... 204 helyett 60
... 136 " 60
... 136 " 60
... 136 " 60
... 136 " 60
... 136 " 60
... 136 " 60
... 136 " 60
Kelet könyvostályában.

Rokonok és álrokonok tömege rohanta meg Zukor Adolfot Budapesten

Káposztaréttest hoztak ajándékba a filmkirálynak a ricseiek

Budapest, május 8. Az elegáns duna-parti hotel halljában életveszélyes a tolongás. A publikum cseppet sem nemzet-érzős, sőt nagyon is egytipusú emberek tolongásnak az elsőmelet felé, ahol a hatalmas amerikai filmkirály, a Paramount elnöke, Zukor Adolf ütött szálást.

Az előszobában a titkár állja az utat:

— Ön is rokon?
— Nem! Újságíró vagyok! ...
— Akkor boesánat. Tessék befáradni. És magyarázólag teszi hozzá:

— Reggeltől estig egyebet se teszünk, mint a sok állítólagos rokon látogatását utasítjuk vissza. Sohase hittem volna, hogy mister Zukornak ilyen kiterjedt családja van. Telefonon és személyesen jelentkeznek. Van, aki Zukor hazatérésének a hírére messze földről rohogott fel Pestre, hogy viszontlátással „imádott unokaöccsét”. Tegnap délután fantasztikus jelenetek játszódnak le. Egy öreg, öszbeasarodott fejű, szinte patríarkális megjelenésű bácsika rokkogva és atkozódva követelte, hogy vezessék Zukor elé, aki nem más, mint az ő elvesztettnek hitt fia. A legelképesztőbb trükkökkel próbálnak a közönségbe furakodni. Bevallom, még Amerikában se dolgoznak ilyen erőszakos eszközökkel a szélhámosok. ...

Valóban, mint a mézre, illetve a csóra a legyek, úgy szállnak Zukorra a rokonok. Es külön, zárt sorokban sűrűsödnek a jótékonyági egyesületek, ligák, ki-fel és leruházási akciók vezetői, akik olyan ajánlólevelekkel felszerelve jönnek, hogy nem lehet előtűk becsapni az ajtót. Még egy filmkirály számára is költséges passzió hazalátogatni a szülőfalujába. ...

A harmadik szobában hárman ülnek: Zukor Adolf, Lasky, a Paramount elnöke és Kaufmann, Zukor sógora. Zukornak finom, fáradt, ezüstös feje van, akár egy filmhőszerelemnek. Utolsó felvonás, esalódási jelenet). Csak néha vibrál valami világfájdalmas mo-soly a szája szélén. Ki tudja, mi lakhat ebben az emberben? Kétségtelen, hogy nem az üzlet, hanem nagy, lektizdhetetlen nosztalgia hozta vissza az óceánon útról. Mig interjút ad, kétszer is meg-szallit:

— Aztán megyek haza Ricseire!
— Ricse. Itt született a filmek koroná-zatlan fejedelme, a hajdani kifutófiu, a meztlábás kis zsidógyerek, aki akár a mesebeli lurkó, háttára csapta a vándor-kerisznáját és elindult világot látni. Még se állt Amerikáig.

Az európai filmgyártásról kérdezzük Lasky felel helyette:

— Hogy őszinték legyünk, a néma film korában eszünkbe se jutott volna filmet csinálni Európában. A beszélő-film azonban rákényszerített bennünket erre. A nyelvi nehézségeket úgy oldot-tuk meg, hogy ugyanazt a filmet négy-t né változatban készítjük el. Vagyis: a filmkép marad, csupán a szövege válto-zik. Tervünk az, hogy amennyiben si-kérrül megállapodást létrehozni, Buda-pestben vagy Bécsben hatalmas stúdiót létesítsünk és innen látjuk el a jugosz-láv, magyar, német, csehszlovák, román és osztrák filmpiacot.

— Milyen színészekkel? Áthozzák őket Amerikából?

— Nem. Hisz van Európában elég ki-tűnő színész. Minden országból kiválo-gatjuk majd a legjavát. Százipcentes internacionális filmeket akarunk!
Ezután a konvencionális bókók követ-keztek a Dunára, a városra és a szép-pesti nőkre. Beszélgetés közben a titkár jelenti:

— Egy kis küldöttség érkezett Ricse-ről. De ezek valódi ricseiek. Okmányok-kal igazolták magukat. ...
Zukor nevetve int, hogy eresszék be őket.

Négy egyszerű falusi ember lép be, alázatosan meghajolva, hátra tartott kalappal.

— Egy kis meglepetést akartunk. ... mondják zavartan és félszegen, ügyet-lenül teszik le eleje az ajándékot: jó-fajta ricsei káposztást rétest.

— Ilyesmit ugye igen kaphat abban a fene Amerikában! Zukor természetesen megköszönja. Magyarázólag teszi hozzá a szónok:
— A Rozi nenő süttötte. ... aki a nagy-ságos Zukor urat a térdein ringatta kö-nyök korában. ...
Zukor valóban fejedelmien gondosko-

dott a falujáról. Különösen azokról, a kik annakidején, a sötét nyomor kor-szakában jők voltak hozzá és a segítsé-gére siettek. Ő a ricsei nemtó. Vén daj-kájának házat vásárolt. A notárius ki-nezésű atyafi sugya meséli:
— Mióta a Zukor nagyságos ur fel-

karolta a falu sorsát, nincs többé koldus Ricseén. ...

Irigylik is a szomszédfalvak Ricset, nagyon. Hej, hogy miért nem születik náluk is egy filmkirály! A jó ricseiek félős, féltékeny szemmel nézegetnek ben-nünket. Mért lebzsel ennyi ur az ő Zu-korjuk körül? És mint egy testőrség, úgy veszik körül. A legszívesebben válla-raknák és cipelnék magukkal haza. Nehogy ezek a fránya pestiek elcsábít-hassák tőlük a falu nemtőjét. És a tit-kár a haját tépve gondolt arra, hogy mi lesz, Uristen, ha majd Ricseén megro-hanják őket az igazi rokonok? Születési bizonyítványokkal felszerelve. ...

KÖZGAZDASÁG

Milliárdos jelzáloghitelintézet felállításáról beszélnek az erdélyi averescanusok

Néhány nappal ezelőtt országos fel-tűnést keltett az a hír, hogy Averescu tábornok Olaszországban négy milliár-dos kölcsönt szerzett, amelyből jelzá-loghitelintézetet fognak felállítani. Ezt a hírt megjelenése után a „Messagero” című olasz lap cáfolta meg, amely két-sége vonta, hogy Averescu tárgyalha-tott-e egyáltalán olyan pénzügyi fak-torokkal, akik ilyen nagyarányú köl-csönt folyósíthatnának. Averescu tá-bornok hazaérkezése után maga is eny-

hén cáfolta a kölcsönszerzési híreket.

Ezzel szemben kolozsvári averescanus vezetők, akik most érkeztek haza a fő-városból, olyan híreket terjesztenek, hogy Averescu tábornok megszerzte a kölcsönt és egy nagyarányú jelzálog-bankot fognak felállítani egyelőre négy milliárd alaptőkével, amelyet később 6 milliárdra fognak felemelni. Hogy a hírből mi igaz, azt a jövő fogja meg-mutatni.

A Niederösterreichische Escompte-Gesellschaft és az Egyesült Villamos-sági Rt. fuziója

Cluj, május 8. A bankfuziók törté-netében merész és új, ami a bécsi pénzi-piacnak eseménye. Az osztrák főváros második nagybankja a Niederösterreichische Escompte Gesselschaft évi je-lentésével együtt azzal a bejelentéssel lepte meg a közvéleményt, hogy fuzio-nál — nem egy másik bankkal, — ha-nem az Egyesült Villamossági R.-T.-val A tranzakció annál jelentősebb, mert a banknak és a nagy villamossági vállalatnak egyesítésével a Niederösterreichische saját tőkéi mintegy 100 millió schillinget (2 milliárd lej) fognak ki-tenni.

A szokatlan fuziónál még érdekesebb a kommentár, amellyel a bank elnöke azt megokolja és amely röviden annyit mond, hogy a bank — nem üzlet.

— Ausztriában — ugymond — a

banküzletből évekig alig lehet valamit keresni. A folyó üzletből semmi jelen-tős nyereség nem várható. Emissziókra, új alapításokra, tőkeemelésekre egyá-ltalan nem lehet gondolni. Egész Eu-rópa gazdaságának jelentősen meg kel-lene változni, hogy a bankoknak új le-hetőségeket nyújtson. Ez az oka annak, az intézet a villamos-energia-termelés felé fordítja tevékenységét.

Ez állítások bizonyosságai a Nieder-österreichische egy millió schillinggel kevesebb nyereséget mutat és két szá-zalékkal kisebb osztalékot fizet. A Nieder-österreichische-négyébként Romá-niában is van érdekeltsége a bucaresti Banca Crisoveloni, amelynek ügyeit né-hány év óta a bécsi bank delegáltja ve-zeti. A bécsi Egyesült Villamossági R.-T. pedig Magyarországon az Egyesült Izzólámpa R.-T.-nak főrésztvényese.

Miért esik a buza ára?

A buza ára esik az utóbbi években állandóan, akár jó volt a termés, akár rossz. Az ipar és kereskedelem évek óta tartó válságát követi most a mezőgaz-daság válsága, amely ugyan sokkal több embert érint, mint az ipar, vagy a kereskedelem válsága, de romboló ha-tása csak alig múlja felül az előbbie-két. Mindegyik termelési ág válsága az emberek ezreit, sőt százazreit teszi kenyértelemné és ebből a szempontból nézve, a mezőgazdaság válságának kö-vetkezmenyei beláthatatlanok.

A mezőgazdaság válsága is a hábo-rura vezethető vissza. A mezőgazdasági termékek — különösen a kenyérmagvak — elhelyezésének és felhasználásának akkori dezorganizáltsága idézte elő azt, hogy az azelőtt mezőgazdasági terme-léssel alig toglalkozó — kifejezetten ipari — államok mind több és több gon-dot fordítottak, mind többet és többet áldoztak mezőgazdaságuk fellendítésé-re, de különösen a kenyérmagvak ter-melésére, azzal a nyíltan is bevallott céllal, hogy kenyérmagvasszükségleteiket a saját államuk területén akarják ki-termelni.

Az agrártermeléssel foglalkozó orszá-gok ily módon mindinkább elvesztették piacaikat és mind nagyobb és nagyobb mennyiséget tett ki az a készlet, amit a fenti okokból értékesíteni nem tudtak. Ez a készlet folyton nőtt, elérte egy bi-zonyos többszörösét annak a mennyi-ségnek, amit más években értékesíteni tudtak. Miután ily módon az agrárter-melésnek termelvényei eladásából re-

mélt bevétele mindinkább csökkent, az elmaradt bevétel — de az állandóan növekedő kiadás — kényszerítette az egyes termelőket, hogy termésfölösle-güket minden áron értékesítsék. A nagy kínálattal szemben — ily módon — csekély kereslet állott és a közgaz-daság törvényei értelmében a kínálat tulsulya az árak lemorzsolódására ve-zetett.

Ezen a folyamaton, éppen a nagy készletek miatt, mit sem változtatott az, hogy egyik, vagy másik agrárállamban az elmúlt év folyamán rossz volt a ter-més és ma is az a helyzet, hogy az ár-lemorzsolódás, a kínálat növekedő tul-sulya miatt, csak növekedni fog még akkor is, ha történetesen valamelyik európai agrárállam termése ez idén is rossz lesz.

Ez a körülmény legfeljebb az illető rossz termést elért állam mezőgazdái-nak anyagi leromlását siettetetheti, amely folyamatot egy jó termés, esetleg át-menetileg, megállíthat. A mezőgazdasá-gi válság fokozódás tart, arra az eset-re, ha a kínálatban részt kér egyszer az orosz buza is, aminek bekövetkezését a mezőgazdaság már a legközelebbi idő-ben valószínűnek tartja. Hogy ez mire vezethet, azt kiszámítani senki sem tud-ja. Tényként szögezhető le az, hogy a kenyérmagvak árának olesobbodása a megélhetés olesobbodását fogja előidé-zni. De ugyanakkor munkanélkülivé te-szi a mezőgazdasági munkásság tekin-télyes részét, amely, a tönkrement ipa-rosok és kereskedőkkel egyetemben, még kevésbé lesz abban a helyzetben, hogy megvásárolhassa az olesó búzából készült kenyeret, mint valaha — ami-

kor dolgozott — a drága búzából ké-szültet.

Ugy az ipart, mint a kereskedelmet, a mezőgazdaság válságából csak egy olyan koncepcióval telített gazdasági politika vezethet ki, amely a tömegek fo-gyasztképességének helyreállítását tűzi ki célul, mert az esetben emelkedik a fogyasztás nemcsak a kenyérben, hanem az ipar termelvényeiben is, a növekvő forgalom mind több és több embert jut-tat a megélhetéshez, ami involválja a fogyasztás további emelkedését, vele együtt a meglévő — fogyasztásra szánt — készletek csökkentését is.

Vasárnap nyitva tartják üzleteiket a borbélyok. Mínt hogy a május 10-iki ünnepeken a vasárnapi munkaszü-net rendelkezési irányadók, szomba-ton be kell zárni a fodrász- és borbély-üzemeknek. A munkaügyi miniszter rendelkezési értelmében a szombati zárás kárpótlásul vasárnap déli 12 óráig tarthatnak nyitva a fodrászüzle-tek.

A galaci szeggyári munkások tiltakozása a szeggyárak kartellje ellen. Bukarestből jelentik: A galaci drót-gyár munkásai tegnap este nagyszá-basú gyűlést tartottak. A gyűlésen résztvevő kétezer munkás tiltakozott a romániai szegkartell tulkapásai ellen, mellyel a galaci szeggyár működését beszüntette és kétezer munkást fosztott meg az egzisztenciájától. A munkások határozati javaslatban kérték fel a munkaügyi minisztert, hogy a kartel-lel szemben védje meg a munkásokat és kényszerítse a kartellben résztvevő gyárakat, hogy a gyár működését is-mét indítsák meg.

A német pénzügyminiszter bejelen-tette az adók csökkentését. A német bi-rodalmi gyűlés megkezdte a jövő évi költségvetés tárgyalását. Moldenhauer pénzügyminiszter expozéjában hangsulyozta, hogy Németország jövő pénz-ügyi és gazdasági politikájának leg-fontosabb problémája az adók csökken-tése lesz.

Középeurópai tőzsdekonferencia. A középeurópai tőzsdekonferenciát ez év-ben Bécsben rendezik meg e hó utolsó napjaiban és ezen a konferencián az összes középeurópai áru- és értéktőz-sdek képviselői résztvesznek.

A mult évben az összes iparok között a malomipar dolgozott a legnagyobb veszteséggel. Az Úgir mult évről szóló jelentéseit most tette közzé s ebben a jelentésben szomorú statisztikát sorol fel a malomipar veszteségeiről. A mult évben a malomiparban működő nyole-vankét részvénytársaság közül 51,7 szá-zalék, 42 vállalat zárta veszteséggel mérlegét. Ezek közül a malmok közül huszonkét malom a regátban, tizen-nyole Erdélyben és Bánságban, kettő Bukovinában és Beszarábiában műkö-dik. A negyvenkét vállalat közül csak hét vállalatnál fedezte a tartalék a veszteséget és a veszteség 147,8 millió lejt tett ki, a részvénytőkének 47 száza-léka tehát elveszett.

Egy magyar automobilgyár kiegye-zés előtt. Budapestről jelentik: A ma-gyarországi Fiat autógyár, amelynek nevét Jupiter Autógyár Rt.-ra változ-tatták, kényszeregyezséget kért maga ellen. A gyár passzívái 1,6 millió pen-gőt tesznek ki. A följánlott kiegyezési kvóta 50 százalék. A vállalatot annak-idején a turini Fiat-művekkel kötött szerződés alapján hozták létre Kolomy-Rosenberg milánói bankár kezdemé-nyezésére. A bankár halála után a ma-gyar érdekeltségek és az olasz igazga-tóság között differenciák merültek föl, amik az autógyár válságához vezettek.

Krizis az angol-amerikai műselyem-ipar terén. Newyorkból jelentik: Ame-rikában a műselyemgyártás terén óriá-si a tulprodukcio, ami a konkurrenciát nagyon kiélezte. A gyárak, hogy pro-dukcióikat elhelyezhessék, a hivatalos áron 10—15 százalékkal olesőbban vesz-tegetik a műselymet. A szövögyárak között akció indult meg, hogy a műse-lyem ványa fölemeltessék. Angliában szintén termelési válságot okozott a tulprodukcio. Jellemző, hogy 1930 első negyedében 100.899 font selyemfonalat hoztak Angliába, szemben az előző ne-gyedével, amikor 430.248 font volt a behozatal.

A gyapotárak esése. Berlinből jelen-tik: A gyapotárak a tengerentuli jelen-tések alapján csökkentek. A gyapotter-melés ugyanis nagyon kiadósan igér-kezik, ami már eddig 5—13 font esést eredményezett a tegnapi tőzsdenyitás alkalmával.

Dr. Hoffmann Miksa. A házasság a régi hébereknél a Biblia és Talmud alapján. Ara 68 lej az Uj Kelet könyv-ostályában.

Színház—Művészet

Szombaton tartja önálló koncertjét Pataky Kálmán a kolozsvári Magyar Színházban

Pataky Kálmán, a világhírű bécsi tenorista, aki tegnap a Román Operában debütált a kolozsvári közönség előtt, amely szünni nem akaró extázissal ünnepelte az Erdélyből elszármazott kiváló énekest, holnap, szombat este a Magyar Színházban tartja önálló hangversenyét.

Pataky Kálmán holnapi koncertje kétszeresen is ajándék a kolozsvári közönségnek. Ajándék a ritka és különös beesü művészi élményért és ajándék azért is, mert ennek a koncertjének anyagi eredményét Pataky Kálmán a kolozsvári kórházaknak szánta. Az izig-veig művészek ezt a ritka nemes gesztusát csak egy módon hálálhatja meg a kolozsvári közönség, ha a holnap esti koncerten egyetlen szék sem marad üresen és mindenki, aki csak Kolozsváron számít, együtt tapsol a művészek és az emberbarátoknak.

A Mauricius-ügy a marosvásárhelyi zsidó irodalmi törvényszék előtt

Zsufolt ház előtt folyt le vasárnap, május 4-én a marosvásárhelyi Barisszia első irodalmi törvényszéki tárgyalása a zsidó Kulturházban. Az irodalmi törvényszék láthatatlan vádlottai Wassermann „Mauricius ügy” e. regényének két főhőse: Mauricius és Varemme voltak.

A tárgyalást dr. Engelberg Dezső nyitotta meg, mint elnök s miután objektíven ismertette a regény rájuk vonatkozó részét, átadta a szót a vádlónak, Kertész Andornak, aki csaknem egy óra, logikus nagyszerűséggel felépített, vádbeszédet tartott. Vádolta Mauriciust, mert kivalóságai dacára akaratlanná báb volt nemcsak sorsának, hanem környezetének kezében is és vádolta Varemmet, akinek hatalmas tetteire már az erőszakosságig fajult, aki fáját, szüleit, barátait megtagadta, porszemként félrefújta, ha érvényesülésének útjában állottak. Az egyiknek a gyengesége, a másiknak az erőszakossága négy ember rettenetes tragédiáját idézte elő. A védő, Rosenfeld Sándor pszichológiai momentumokat hozott fel a két vádlott mentességére. Jól átgondolt beszédében rámutatott arra, hogy a két ember büne — tragédia, melynek alapja Mauriciusnál a jóság, Varemme-nél, — akinek sorsa egy speciálisan zsidó tragédia — az érvényesülési ösztön. Dr. Traub Vilmos szavazóbíró magasnívójú hozzászólásában tudományos szempontból mutat rá, hogy az ember életét és sorsát tulajdonképpen az örökös diszpozíciók és a millió szabja meg. Az irodalmi esküdtszék tagjai: Dr. Citrom Béláné, dr. Erdélyi Emilné, dr. Berner Mór, dr. Hirsch Simon, Tihanyi Dezső és Hirsch Simon más és más szempontból világitották meg a két vádlott jellemét s azt a tragédiát, amelyet azok előidéztek. Az irodalmi törvényszék esküdtjeinek többsége arra a kérdésre, hogy binösnek találja-e a vádlottakat, Mauriciusra vonatkozólag nemmel, Varemme vonatkozólag igennel felelt.

A marosvásárhelyi Barisszia rövid időközökben megismétli nagyszerűen sikerült irodalmi vitáját. Ertesülésünk szerint legközelebb a tragikus sorsu álmissiás: Sabbatai Cwi kerül az irodalmi vádlottak padjára. (r. b.)

A Magyar Színház irodájának közleményei:

MIENK AZ ÉJSZAKA

Szédületes sikere volt tegnap a Magyar Színházban a „Mienk az éjszaka” című tökéletes, mindvégig németül beszélt új filmsodának.

A közönséget valóságos elkápráztatták ennek a filmnek a technikai csodái, a beszéd tökéletessége és a mese izgalmaságai.

Minden hatásosabb jelenet után orkászertü tapsokban tört ki a közönség. Az előadás végén kitódultak az elragadtatás hangján nyilatkoztak a „Mienk az éjszaka”-ról.

A „Mienk az éjszaka” ma is, holnap is és vasárnap is, hétfőn is látható a Magyar Színházban, Éspedig nemcsak

délután, de este is. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

HOLNAP DÉLELŐTT MATINÉ 10, 15 ÉS 20 LEJES HELYÁRAKKAL

Holnap munkaszünetes ünnep lévén, délelőtt 11 órakor filmmatiné lesz a Magyar Színházban. A „Halálhíd”-at, ezt az izgalmas, érdekesítő, hatalmas drámát adják. Helyárak: 10, 15 és 20 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORÁ:

Pénteken 3, 5, 7 és 9 órakor: Mienk az éjszaka. (A mozi-évad ünnepi megnyitói előadása. Száz százalékos németül beszélő, hangos, zenélő filmujdonság. Eddig a legtekélyesebb beszélő film. Kivételes helyárak: 10, 20, 30, 40 lej.)

Szombaton d. e. 11-kor mozi-matiné 10, 15, 20 lejes helyárakkal: A halálhíd.

Szombaton 3, 5 és 7 órakor: Mienk az éjszaka.

Vasárnap 3, 5, 7 és este 9 órakor: Mienk az éjszaka.

Vasárnap d. e. 11-kor: Nagyszabású színházi matiné sorsolással, 10, 20, 30, 40, 50 lejes helyárakkal: Yvette-matiné. Műsor: I. Sonny boy (A hircs hangosfilm drámai rekonstrukciója 2 felvonásban). II. Jaj Istenem. (Egy felvonásos falrengető kagacás. III. A szerelmes gimnazista. (7 felvonásos film-bohózat). IV. Öt teljesen dívatos Yvette-ruha kisorolása. Tíz kisebb nyeresémtárgy. (Jegyek egész héten át válthatók. A jegyek egyszersmind sorsjegyek is.)

Hétfőn 3, 5, 7 és este 9 órakor: Mienk az éjszaka.

Jön: Fedora. (Pola Negrirel.)

Jön: A vörös boszorkány. (Clara Bowval.)

Jön: A tenger hősei. (Száz százalékos németül beszélő film.)

Jön: A bünök utcája. (Emil Jannings.)

Jön: Newyork rejtelmek (George Bancroff.)

Jön: Szahara. (Jach Holt.)

Jön: A csillag fia. (Fred Thompson.)

Jön: Az élet diadala. (Nancy Caroll.)

Jön: A repülő asszony. (Richard Dix) stb., stb., stb.

CORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek 5, 7, 9 órakor: Szökik a vőm! Páratlan nagyszerű zenés, németül beszélő vígjáték. Főszereplők: Dina Gralla, Harry Halm és Szőke Szakál.

Szombaton 3, 5, 7, 9 órakor: Szökik a vőm!

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Szökik a vőm!

SELECT-MOZGO:

Péntek: Vasálaré. Douglas Fairbanks közkedvelt művész legújabb szenzációs alkotása, mely Dumas Sándor hasonnevű érdekes regénye nyomán készült. A szezon legnagyobb sikerű filmje.

Szombat: Vasálaré. Douglas Fairbanks szenzációs alkotása. Dumas Sándor hasonnevű regénye nyomán.

Vasárnap: Vasálaré. Eddig nem látott szenzációs Douglas Fairbanks-film, mely Dumas Sándor hasonnevű, közismert regénye nyomán készült.

URANIA MOZGO:

Péntek: Erdők királya. Általános köz-kívánatra. Rin-Tin-Tin és a kis Sonny Boy (Davey Lee) legújabb beszélő, zenélő filmje. A filmet kíséri a legújabb UFA-híradó és Gigli világhírű baritonista.

Szombat: Erdők királya. Beszélő és zenélő film, melynek szerepeit a közönség kedvencei: Sonny Boy (Davey Lee) és Rin-Tin-Tin alakítják nagy sikerrel.

Vasárnap: Erdők királya. Beszélő, zenélő film. Főszerepekben: Davey Lee (Sonny Boy) és Rin-Tin-Tin fenomenális kutya.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Péntek, május 9.

Bukarest. 16: Könnyű zene. 17.15: Beszélő újság. 18: Rádiógyetem. 19: Gramofon. 20: Operaest.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. Kéler: Csokonai —

nyitány. Micha: Erdei csend. Agreves: Menüett. Lehar: A cérevis — ábránd. Demaret: Pogány szerená. Cambier: Valse en sourdine. Abraham: Részletek „Az utolsó Verebely-lány”-ból. Gachet: A sziklakon. Paddy: Szeretném tudni — tangó. Leposa: Kék buzavirág. Butler-Wallace: Give yourself a pat. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: „A könyvről”. Császár Elemér dr. egyetemi ny. r. tanár előadása: „Képek a magyar irodalom multjából” — báró Szentkeresztyné Nyegre Rózi közreműködésével. 6.35: Krudy Andor cimbalomművész hangversenye. Leoncavallo: Bajazzók — egyveleg. Magyar dalok. Vig muzsika kihallik. Darumadár. Azért, hogy én ilyen kiesi vagyok. Buttykay Akos: Két dal „A bolygó görög”. Makray László: Hulldogálnak levelei... Kacsóh: Késő ősszel. Bertha István: Virág nyílt a fán. Magyar dalok. Suhog a szél Késmárk felett. Ha meghalok. Valamit sugok magának. 7: Kosztolányi Dezső felolvasása: „Sztarikus rajzok”. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése Verdi: „Alarcos bál” e. operája. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Spolarich-kávéházból.

Bécs. 20: Bittner: A zenész e. operája. Berlin. 20.30: Hangverseny.

Breslau. 19.05: Hangverseny. Arzoni: Consalvo-nyitány. Saint-Saens: Cselló és zenekari verseny. Franck: A-dur szonáta. Scassola: Britannicus — nyitány. 21.15: Beethoven: IX. szimfóniája gramofonon.

Frankfurt. 0.30—1.30: Beethoven-zene. Athén romjai — nyitány. D-rud hegedűverseny. Fidelio — nyitány.

Hamburg. 20: Népszerű hangverseny. Loránd Edit hegedűművész közreműködésével. Brahms, Lalo, Goldmark, Csajkovszkij, Strauss János művei.

Köln. 0.05: Mahler: VII. szimfóniája. Lipcse. 19.30: Szimfónikus hangverseny. 20.30: Schiller-ünnep. 21.40: Büttner: Hegedű- és zongoraszonáták.

München. 20.55: Hangverseny. Beethoven: Leonora nyitány. Brahms: Zenekari verseny.

Varsó, Poznan. 20.15: Filharmonikus hangv. Chabrier: Gvendoline — nyitány Duluc: Változatok és fuga régi stílusban egy Haendel-témára. Lalo: Spanyol szimfónia. Pierné: Baszk rapszódia. Saint-Saens: C-moll szimfónia.

Milano—Torino. 20.30: Szimfónikus hangverseny. Mozart: Pásztorkirály — nyitány. Grieg: Holberg — szvit. Haydn C-dur cselló és zenekari verseny. Respighi: Az erdei istenség. Sinigaglia—Rossini: Korintusz ostroma.

Szombat, május 10.

Bukarest. 16: Könnyű zene. 19: Gramofon. 20: Szimfónikus hangverseny.

Budapest. 9.15: Gramofonhangverseny Hildaeh: Lenz. Ponce: Serenata Mexicana. Hollander: A két angyal. Kerr: Zamecnik: Redskin-foxtrott. Herbert: Még egy csókot. Clement Doucet: Chopinata — foxtrott. Krausz: „Eine Frau von Format” e. operából. Bibich: Poem — keringő. Leopoldi: „Fraulein Kollega von der anderen Fakultät”. Silver: Paysage Poilaire. Gusz: Szívem ne fuss — keringő. Goodwin—Edwards: „Hollywood revü”-ből. Raynald Hahn: Kellemes óra. Kiszely: Fehér orchideák — tangódal. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. Országos Tiszti Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. Ganne: Arab induló. Strauss: Denevér — nyitány. Messenger: Egyveleg a „Nászéjszaka” e. operetből. Newin: Nighty Lak a Rose. Stefániai Imre: Vidálta. Kacsóh: Késő ősz vau. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: Muzsika Perenc dr. a Toldy Ferenc reálgimnázium igazgatójának felolvasása: „Az érettségi vizsgálat”. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Dr. Hans Jobst német nyelvű előadása. 5.30: A m. kir. 1. honvédelmi vezény zenekarának hangversenye az Angol parkból. Friesay: Kis angyalom — induló. Fucik: Alomideállok — keringő. Strauss: Egy nap Wienben — nyitány. Erkel: Bánk bán — ábránd. Komzák: Pikáns lapok — egyveleg. 6.30: „Mit üzen a rádió”. Utána löversenyeredmények. 7.30: Népszínmű-előadás a Studióból. „A vereshajú”. A dalokat Horváth Gyula és cigányzenekara kíséri. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

Berlin. 20.30: Vidám est.

Breslau. 22.30: Filemile-szó, mikroszkop. közz. egy parkból.

Hamburg. 19: Francia operák részletei.

München. 21.15: Lehar-est.

Brünn. 20.40: Verdi: Aida e. operája gramofonon.

Kassa. 20.15: Zongorajáték.

Prága. 21: Népszerű hangverseny.

Bril nemzeti műsor. 19.45: Szimfónikus zene.

Milano—Torino. 20.30: Opera.

Róma—Nápoly. 21.02: Opera.

Ósló. 22.40: Gramofon tánczene.

Olcsó zsidótárgy könyvajánlatunk

Zsidó tárgyú könyvek 10—60 százalékos engedménnyel:

Ben Ami: Uj Palesztina — Lei	30.
Palesztina-utmutató — — —	10.
Oszkár bácsi zsidó meséi — — —	25.
Dr. Marton: A zsidó nemzet Erdélyben — — —	6.
Gorelik: Cion és golusz — — —	10.
Nordau: Dr. Kohn — — —	20.
Sch. Alejchem: Léégett nemesek, füzve — — —	12.
Sch. Alejchem: Léégett nemesek, kötve — — —	20.
Paneth: Utazásom a Szentföldön — — —	5.
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus? — — —	3.
Majrovits: Tóra és cionizmus — — —	5.
Gizskalay: Titok — — —	10.
Gizskalay: Tamár — — —	20.
Sokolow: Uj zsidó — — —	10.
Agnon: Es a meggörnyedt ki egyenesedik — — —	20.
Mendele: Santa Fiske — — —	30.
Zengő Hárfia (verseskönyv) — — —	14.
Sombart Werner: A zsidók jövője — — —	20.
Graetz: A zsidó törzs megújodása — — —	5.
Kaphatók az „Uj Kelet” könyvosztályában.	

Az utolsó évek leg-hatalmasabb regénye

Ludwig Lewihson: AZ ÖRÖK SZIGET

Négy nemzetek zsidójának története Oroszországtól Amerikáig A zsidó regényirodalom remeke! Ára: füzve 272, kötve 374 lei, Rendelje meg!

Uj Kelet könyvosztálya Cluj

Apróhirdetések

URAIM! Adósságát gyorsan és olcsón kifizetheti, ha 100 leírát kórház sorsjegyet vesz, mert május 20-án milliót nyert. Sorsjegyi iroda Plata Unirii 20.

KÉT SZOBA, konyha, fürdőszoba, előszoba, spájz kiadó. — Rudolf-ut 20.

OLDSMOBIL csukott teljesen új autómobil gyári áron alul esetleg kedvező fizetési feltételek mellett átadó. Mauthner Tibor Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 6.

EGY SZÉP világos, betonozott helyiség raktár, vagy műhely részére azonnal kiadó. Megtekinthető, Cluj, Strada Avram Jancu 18 sz. alatt.

FÜRDŐHELYEN 30 éve jól bevezetett VENDEGLŐberbeadó, esetleg olcsón eladó. Értekezni Weisz, Strada Gojdu 9.

Fűszer és vaskereskedő segéd, önálló munkaadó a szombat megőrzésével állást keres. Megkereséseket Káhn Mór Sighet, Str. I. Buscita 56 címre kérek.

KITÜNŐEN képzett többgyermekes, családodos konfekció nadrag munkás azonnali állás keres. Sévach József Cluj, Pap-u. 43.

ELMENNÉK privát házhoz házzelvezetőnek, kócaer vendéglőbe, vegesgetárius éttetemen szakácsnőnek, vagy fűzőre masszírozónak, jutányos díjazás ellenében. Goldmanné, Málom-utca 3.

KÜLÖNBÉJÁRTATÁS elegánsan butorozott szoba fürdőszobahasználattal a belvárosban kiadó. Cím a kiadóban.

SCHWARTZ IG NÁCNÉ orth. kősz. VEGETÁRIUS ÉTTERMEZÉS és tejesarab Reg. Ferdinand (Weiss-selényi-utca) 10. szám alatt megnyitott. Ugyanott naponta friss tejből és bivalytej, ugyancsak naponta frissen készített tejszin, tejvaj és turó kapható. Csécsemőknek és betegnek állandóan egészséges tejt készíthetők házhoz szállítva is.

MAKULATURA papír 5 kg.-ként is eladó az Uj Kelet kiadóban.

Danilo
hogy ő
hogy me

A katona

Sighet-Mármaros Uj Kelet tudósítónak a helyzetet vizsgáló hatóságok vezetői eseményeket, az. Constantin Danilut a parasztokat a berendezett főhadios 60 kilométeres mas dombon fekvő udvarán három templom olyan m. harangszót husz Fent a templom. őrszemek vannak megmozdulás es. harangot és rézt. leket. Alig hogy megszólal, néhány jelennek a hegyi parasztokat kaszák. Danilo Constant mltrescu Jon, a rögkeleti lelkes. görögkatolikus p. papné időnként és gyűjtő beszéd. toknak.

Az arg. resesért mltrescu

Amint most kedden este nem mert egyik főkö. mita agitációk. az argesi törvén. gyalásra idézte rögkeleti lelkes. meg, elővezési lene. Ezt az előt. natosították a b. val. Ennek ellene őrségnek kettős Dumitrescut őriz. zsidók megverése. másrészt az arge. tési parancsért. idején megirtak. mita vezér követ. tották. A szab. nyeiről most az. tuk meg:

Hogya papot

Sfetea csendőr. tes, reggel kilen. gyalat a paraszto. diákat és Berind. kapitány beküld. őrmesterét, hogy. és a papot. A tiz. kört vont a tem. tött fejtverrel k. eredményt. A te. szerre hatalmas